Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...май 1921 оной ...рин 21-hээ гарана | № 268 (15891) | 1981 оной ноябриин 22, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ЗОХЁОН БАЙГУУЛГА — МАНАЙ УРЯА

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн гүнзэгы удхатай үгэ совет хүнүүдэй анхарал татаhаар. Тэрэ оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөлгын гол шэглэлнүүдые тодорхойлоор, бүтэмжэтэй hайнаар шэнжэлhэн, хэдэ хэдэн бодото тобшололнуудые хэhэн байна. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ табигдаhан коммунис байгуулалтын ехэ, орёо зорилгонууд амжалтатайгаар нөөсэнүүдые ехэдхэхэ, мүнгэ зөөри болон ажалай гаргашануудые арьбалха талаар элсүүлэн зоригжуулна. — гэжэ Ленинградтахи нефтиин геолого-бэдэрэлгын бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай директор мэдүүлбэ. — Ороной элдэб районуудта, тэрэ тоодо Баруун Сибирьтэ газай, нефтиин ба конденсатай нөөсэнүүдые тододхолгодо хабаадалсаhан байнабди. Ороноймнай түлишын асари ехэ нөөсэнүүтэй байhые энэ хүдэлмэри баталаа. Гэбэшье эды ехэ баялигуудтай байбашье, байгаалиин нөөсэнүүдые гамнаха, арьбалхые оролдохо шухала. Ашагта малтамалнуудые олзоборилхо хүдэлмэрине үргэдхэхэhөө гадна, тэдэнние гамтайгаар хэрэглэхэдэнь, манай коллектив үйлэдбэришэдтэ туhалдаг байна.

— Һайнаар хүдэлхэ, үйлэдбэреэ hайнаар мэдэхэ, эмхидхэхэ хэрэгтэй гэжэ Леонид Ильичэй Пленум дээрэ хэлэhэн үгэнүүд зүрхэ сэдьхэлыемни хүдэлгэбэ, — гэжэ Владимирска областиин Суздальска районой малай үүлтэр hайжаруулгын гүрэнэй заводой директор. Социалис Ажалай Герой М. Графский хэлэнэ. — Эдэ үгэнүүд бидэнэртэ, хүдөө ажахын ажалшадта, хабаатай байна.

Энэ жэл таряашадта, малшадта хүшэр хүндэ байгаа. Тиигээшье hаань, областиин түрүү ажахынуудта ороохо таряанай баян ургаса абтаа — гектар бүриhөө 20 гаран центнер хуряагдаа. Элбэг хурэхэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Хүдэлмэриин участогайнгаа түлөө, ажахын ажал ябуулгын эсэсэй үрэ дүнгүүдэй түлөө ажалшан бүхэнэй харюусалга түрүү коллективүүдэй онсо шэнжэнь болоно. Энээнэй ашаар ган гасуур жэл байгаашье hаань, бүхы гаргашанууд харюулагдаа. Эмхитэйгээр хүдэлхэ гээшэ иимэл даа!

Нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ дотор мэргэжэлтэдые hурган бэлдэхэ, ажалай нөөсэнүүдые hайнаар хэрэглэхэ талаар ехэ анхарал хандуулагдаа. Энээнтэй дашарамдуулан, залуушуулые ажалда дадал шадабаритайгаар хүмүүжүүлхэ талаар совет багшанарай урда ехэ зорилгонууд табигдана гэжэ Азербайджанай ССР-эй Евлахска районой, Халдан тосхоной дунда hургуулиин директор СССР-эй арадай багша З. Шоюбов хэлэбэ. Һурагшад бага балшар наhанhаа хойшо ямар мэргэжэл шэлэхэ байhанаа ойлгожо, hурагшадай үйлэдбэриин бригадануудта хабаадажа, hургуули дүүргэгшэд нютагайнгаа ажахыда хүдэлхэдөө, хлопогой үндэр баян ургаса абадаг, трактор шадамараар жолоододог байна гэжэ манай хүдөөгэй hургуулиин дүй дүршэлэй гэршэ жэшээ элирхэйлнэ.

ГАБШАГАЙ АЖАЛААРАА ХАРЮУС АХАБДИ

БҮГЭДЫН АНХАРАЛ ТАТАНА

КПСС-эй ЦК-гай hаяхан боложо үнгэрhэн Пленумэй тогтоол, тэндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ, мүн СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин материалнууд хүн бүхэнэй анхарал татаба. Илангаяа арад зонииие эдеэ хоолой зүйлөөр hайса хангадаг болохо тухай нүхэр Л. И. Брежнев бүгэдэндэ ойлгосотойгоор, бидэнэрэй hанажа, бодожо ябаhан юумые сэхээр, нюуса далдагүйгөөр хэлэбэ.

Үнэхөөр бүхы дутуу дунда юумэеэ сагай уларилда «тохожорхихо» гээшэ буруу болоно. Нютагайнгаа байгаалиин эрхэ байдал харалсажа, ган гасуур сагташье баян ургаса үгэмөөр ургамалнуудые таридаг болохо, тэрэнние яажа hайнаар ургуулхаяа ажахынууд өөhэдөө шиидхэхэ зэргэтэй гэжэ тон зүб хэлэгдэбэ бшуу даа.

Мүн овощ, хартаабха hайнаар хадагалдаг болохо, колхозуудта, совхозуудта эдэ продуктнуудые хадагалха hайн байрануудые түхеэрхэ тухай лаха аргагүй зохид дурадхал оруулагдаа.

Тэрэшэлэн мал үүсэлхэ газарнуудые түхеэрхэ, ороохо таряа, адууhа мал, hү иишэ тиишэнь холо газарта зөөжэ, тэрэнние хоролтодо оруулха, үлүү гаргаша хэхэ ябадал шүүмжэлэгдэhэн байна. Эдэ бүгэдые бидэнэр угаа ехээр hайшаажа, тэдэ дутагдалнуудые шадаал hаа түргэнөөр усадхаха хэрэгтэй гэжэ тоолонобди.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ эдеэ хоолой программын тусгаар хэлсэгдэхэ болоhонниинь hайшаалтай.

Мүнөө үедэ манай совхозой хүдэлмэришэд малаа hайнаар үбэлжүүлхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэжэ үсэд шангаар ажаллажа байна. Совхознай гүрэндэ мяха, hү, ноохо худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэб хоёр hараар урид дүүргээд, мүнөө түсэбөө горитойгоор үлүүлхэ гэжэ оролдоно. Энэмнай арад зониие эдеэ хоолоор таhалгаряагүй хангаха гэhэн партиин эрмэлзэлдэ манай хубита болохо гээшэ.

Б. АЮШЕЕВ,
Сэлэнгын совхозой директор.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭБДИ

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соо эдеэ хоолой программада ехэл анхарал хандуулагдана. Энэ программын үндэhэ hуури хадаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэ болоно гээд тон зүбөөр тэрэ тэмдэглээ. Эндэ адууhа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха тухай хэлэгдэнэ бшуу.

Бидэ, малшад, энээниие hайн ойлгоно гээшэбди. Һүүлэй үедэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байдаг. Энэ жэлдэ манай совхоз хурьга hайн абажа, хонин hүрэгэйнгөө тоо толгойе нилээд олошоруулаа. Зуун эхэ хонин бүриhөө зуунhаа дээшэ хурьга абаhан хонишод олон.

Гэхэтэй хамта дутуу дундануд баhал бии. Нэн түрүүн малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тула тэдэнээ үбhэ тэжээлээр гүйсэд хангаха хэрэгтэй бшуу. Мал hайнаар хооллуулжа, садхалан байлгабал, хэзээдэшье ашыень харюулха. Илангаяа хонид хүйтэнэй үедэ тэжээлээр дуталдабал, түргэхэн лэ муудадаг. Юрэдөөл, тэжээл гээшэ бүхы амжалтымнай үндэhэн гэжэ тоолохо байнаб.

Манай эндэ иимэ тогтууритай тэжээлэй үндэhэ hуури үшөөл байгуулагдаагүй байна. Үбhэн багаар абтана. Таряанай ёhоор ургаагүй хадань ямар hолоомон тухай хэлэлтэйб. Хэдэн жэлдэ удаа дараалан боложо байhан ган гасуурай үбhэ бэлэдхэлгэдэ муугаар нүлөөлhэнииинь ойлгосотой ааб даа. Теэд hайн уhалуурииин системэтэй сабшалангаа гүйсэд hайнаар хэрэглэжэ шададаг үшөөл болоогүй байнабди. Мүнөөл hая энэ сабшалан дээрэ жэлэй дүрбэн сагта хүдэлхэ звено табиха тухай хөөрэлдөөн боложо байна. Тиихэдэ зунай үедэ бэлшээримнай багададаг.

Гэбэшье бидэ түрэл партиингаа табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаараа оролдоно.

Б. ДОНДОКОВ,
Хориин районой Анаагай совхозой ахалагша хонишон, КПСС-эй гэшүүн.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн удхатай үгэ совет хүнүүдэй ... шиидхэгдэхэ юм гэжэ Пленум тэмдэглээ.

Үглөөгүүр халаанай эхилхэдэ, шэнэ газетэнүүдэй асарагдамсаарнь, Москвагай «Серп и молот» гэжэ металлургическа заводой цехүүд дотор хүдэлмэришэд хамтаараа Пленумэй материалнуудые уншажа захалhан байгаа. Эдэ уншалтанууд предприятиин коллективэй ажал хэрэгүүд, түсэбүүд тухай ехэ хөөрэлдөөнэй темэ болоhон байха юм.

— Холодоо түрүү зэргэдэ ябаха гээшэ коммунистын орн ганса нэрэ хүндэтэ хэрэг болоно. Энэ ленинскэ эрилтэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ дотор шэнэ хүсэтэйгөөр соностобо, — гэжэ парткомой секретарь И. Грибков хэлээ. — Манай хүдэлмэришэд шэн габьяата ажалай жэшээ харуулна. Эдэнэй 800 шахууниинь жэлэйнгээ үүлгануудые дүүргээ. Эдэнэй олонхинь коммунистнууд юм. Мүнөө коллективнай графигhаа урилдан ажаллана. Продукциин гурбанай нэгэ шахуу хубинь Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Гэбэшье шэнэ табан жэлдэ бүри ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Партиин съездын шиидхэбэринүүд, ноябриин Пленумэй тогтоол бидэнние энэ талаар зоригжуулна. Тэрэнние коллективнай ажал ябуулгануудай дайшалхы программа мэтээр үгтаба. Мүнөө эхин партийна организацинуудай дайшалхы хүсэл зоригые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдтэ эмхидхэл, hайн жаяг журам хүмүүжүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

— Пленум дээрэ бидэнэр, эрдэмтэд, тухай хэлэгдэhэн бүхы юумэн коллективыемнай ашагта малтамалнуудай шэнэ хэбтэшэнүүдые элирүүлэн нээхэ аргануудые бэдэрхэ, түлишын ...

(ТАСС).

УРАГШАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛНЭБДИ

Манай колхозой ажалшад КПСС-эй ЦК-гай hая боложо үнгэрhэн Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые тон анхаралтайгаар уншажа, сэдьхэлээ ханангяар угтаба. Бидэнэр КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, байгша онойнгоо түсэбые урагшатайгаар бэелүүлжэ эхилhэн байнабди.

Хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха талаар арбан, hарынгаа түсэбые дүүргээбди. Энэ амжалтада манай колхозой механизаторнуудай оруулhан хубита ехэ байха.

Малшад болон таряашадай харюусалгата хаhа — ниитын малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хаhа ороод байна. Ушар тиимэhээ бидэнэр, ашаа зөөдэг машинануудай жолоошод, республикаhаа ондоо тээгүүр бэлэдхэhэн үбhэ тэжээлээ hайнаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр зөөхын түлөө оролдонобди. Мүнөө дээрээ Омско областьдо бэлдэгдэhэн 600 шахуу тонно hолоомо зөөжэ асараад байнабди. Малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхын тула бүхы тэжээлээ болзор соо Улаан-Үдэhөө зөөжэ абаха гээшэ бидэнэр, жолоошодой уялга болоно.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалда тон ехэ анхарал хандуулhандань урма баяртайбди. Мяха, hү, ноохо гүрэндэ ехээр худалдахын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхээр бэлэмди.

Д. БУДАЕВ,
Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой жолоошон.

...БИ — ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ — НАМДА

...МЖАЛТА ...ЖАЛЬАМНАЙ ...ЭХИТЭЙ

...хан КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ ...ид Ильич Брежневэй хэлэhэн үгые ехэл ...ралтайгаар шагнажа, зүрхэ сэдьхэлээ ...эhэн байнаб. Ямар ехэ зорилгонуудые ...үлхэ ёhотой гээшэбибди! Хараалаг...и зорилгонууд болон ерэхэ жэлэй түбюджет ороноймнай арадай ажахын ...ри бүхэнние саашадань дээшэлүүлхэ, ...оной hуудал байдал hайжаруулха хэ...и хандуулагданхай бшуу.

...э бүхы баялиг, hайн hайхан ажабайдал ...дынгөө гараар, үндэр бүтээсэтэ ажалаа байгуулха ёhотойбди. Имагтал бидэнэй ...и үүсхэлhээ бүхы амжалтамнай дул...а гээшэ. Эндэ бидэ, дүй дүршэлтэй ...мэрилэгшэдэй ажал, ажабайдалай үль...жэшээ ехэ удха шанартай. Юрэдөөл, ...лэ хүдэлөөд лэ байхадаа hайн ажа...бди гэжэ бидэ булта ойлгонобди.

...лэй эхиндэ манай бригада байгаа арга боломжоёо тооложо үзөөд, ар...нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даа... дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхэ гэhэн ...алис уялга абаhан байна. Энэ үгэдөө ...ын тула нэн түрүүн жэл бүриингөө ...ари уридлан дүүргэхэ ёhотойбди. Энэ ... хэрэг бэшэ. Жэлэймнай даабари ...хүшэр, үдэр бүриин хүдэлмэриhөө ...дундыдаха байна.

...ай бригада 42 хүнhөө бүридэдэг. ... вагоной дорохи тэргэ заhабаридаг ...бди. Бригадымнай диилэнхи гэшүүд ...рьнүүд. Манай заhабарилhан тэргэ... дээрэ вагонууд табигдадаг. Хүдэлмэ...ай хүндэ, хүн бүхэнэй оролдологогүй... юумэн бүтэхэгүй. Участогтамнай пар... бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнние би ...айлноб. Манай партийна бүлэг 12 ...унистhаа бүридэнэ. Олонхинь хүтэлбэ...шэд юм.

...занда манай партийна бүлэгэй үүсхэ... манай бригада байгуулагдаhан байна. ...ь иимэ томодхогдоhон бригада бүхы ... соо байгаагүй юм. Бидэ коммунист... энэ асуудал үнинhөө хойшо шудал... тэды аша үрэтэй байхыень урид ...ожо үзэhэн байнабди. Тиинhэн хойноол ... томодхоhон бригада байгуулхые ду...а бэлэйбди. Игэжэ 1979 оной но...hэрада бригадамнай байгуулагдажа, ...е бригадираар томилhон байна. Иимэ ...дын аша үрэ гэхэдэ, ажалаймнай бү... нилээд дээшэлээ. Энэ тон шухала. ...а. Урдань вагоной тэргэ задалха, ...гаха хүдэлмэридэ хоёр ондоо бри... хүдэлдэг байhан юм. Жэшээлхэдэ, ...задалагшад хүдэлмэриеэ хэды соо ... дүүргээд лэ орхижорхидог байгаа. ... мүнөө тиимэ бэшэ. Бултадаа бэе бэе...туhалдаг, нэгэ бригада болоо хадаа ...ын зориггото й, нэгэ харюусалгатай ... бшуу. Энэ хүн бүхэнние журамшуу... бултанай түлөө оролдохо эрмэлзэл ...лнэ.

... хэгдэhэн хубилалтын зүб аша үрэтэй ...е бригадымнай хоёр hарын хүдэлмэри харуулаа hэн. Бидэ хоёр hара соо хараалагдаhан даабариhаа гадуур хоёр тэргэ заhабарилжа тушааhан байнабди. Урдань иимэ юумэн гэжэ байгаагүй, ходол гээгдэжэ ябагша hэмди. Мүнөө бидэ энэ табан жэлдэ бүхы участогаа нэгэ бригада болгохо түсэбтэйбди. Тиигэбэлнай ажалнай бүри урагшатай, бүтээсэтэй болохо.

Юрэдөөл, энэ табан жэлдэ ехэ хубилалтанууд хэгдэхэ байна. Мүнөө болотор бидэ бүхы хүдэлмэриеэ бултыень гараараа хэнэбди. Тэргэнүүдэй детальнууд булта томо, шэрэм ха юм. Тэдэнние эрьюулхэ, урбуулха гээшэ хүндэ. Нилээд ехэ сагшье эдидэг байна. Ерэхэ жэлэй эхинhээ эдэ хүдэлмэримнай булта оньhожоруулагдажа, конвейер болохонь. Мүн бэшэшье ондоо шэнэ оньhон түхеэрэлгэ тодхогдохоор хараалагдана. Эдэ бүгэдын ашаар лэ энэ табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ аргатайбди. Игэжэ арбан нэгэдэхи табан жэл манай ажал нилээд хүнгэдхэхэ, бүтээсыемнай дээшэлүүлхэ байна.

Тэрэшэлэн эдэл жэлнүүдтэ бригадымнай гэшүүд бүри эбтэй эетэй, үгэеэ ойлгосолдон хүдэлжэ, ёhотойл коллектив болон хүгжэхэ ёhотой. Энэ талаар манай партийна бүлэгэй дүүргэхэ үүргэ, бэелүүлхэ хэрэг тон ехэ. Нэн түрүүн партийна нүлөөгөө шангадхаха зэргэтэйбди. Жэл бүри манда залуу хүбүүд, басагад ерэжэ байдаг. Тэдэнние мэргэжэлдээ hургаха, хүмүүжүүлхэ гээшэ шухала. Энэ талаар манда зарим тэды дүршэл олдонхой гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай бригадада ерэhэн залуу хүн бүхэнние нэн түрүүн дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдтэ даалгажа үгэдэг гээшэбди. Эдэ hурган хүмүүжүүлэгшэднай өөhэдынгөө мэргэжэл шадабари тэдээндэ олгохые оролдодог. Һүүлэй хоёр жэл соо ерэhэн залуушуулай диилэнхи олониинь мүнөө эндээ хүдэлнэ. Эндэ цехэй hурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведэй ябуулhан хүдэлмэри тон ехэ. Тус соведые би ударидадаг гээшэб. Бидэ түрүүшынхиеэ ерэhэн хүнүүдые цех соогуураа ябуулжа харуулдаг, хэхэ ажалтайнь танилсуулдаг байнабди. Тусхай дэбтэр соо хүн бүхэнэй заводто ерэхэhээ урда тээхи намтар тобшохоноор бэшэгдэдэг. Тиигээд хүдэлжэ эхилхэдэнь, тэдээндэ али болохоор туhалдаг, зүбшөөл заабари үгэдэг гээшэбди. Слесарьнууд Р. Грехнев, А. Еронский гэгшэд бэрхэ hурган хүмүүжүүлэгшэд болонхой.

Манай хүдэлмэридэ түсэбтэ даабариа бэелүүлхэ хэрэгтэмнай дутуу дундануд баhал бии. Тэргэнүүд саг соогоо вагонhоо сүлөөлэгдэжэ манда үгтэнэгүй. Тиихэдэ тэргын мөөрнүүд мүн лэ болзор соогоо асарагданагүй. Эдэ бүгэдэнhөө боложо, ажалгүйдэхэ ушар үзэгдэнэ. Бэшэшье элдэб запасной частьнууд дуталдажа ажалыемнай hаатуулна. Эдэнние усадхаха талаар манай партийна бүлэг хэмжээнүүдые хараалаад, бэелүүлжэ байна.

Өөр тухайгаа хэлэхэ болоо hаа, би энэ табан жэлэйнгээ хубиингаа түсэб 4 жэл соо дүүргэхээр шиидэнхэйб. Арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб В. И. Ленинэй түрэhөөр 110 жэлэй ойдо дүүргээ hэм. Энэ табан жэл намда, бүхы бригададамнай үйлэдбэриеэ саашадань хүгжөөхэдэмнай шэнэ шата болохо байна. Гол түлэб гар ажалhаа гарахабди. Харин бидэ энэ табан жэлдэ хүсэ шадалаараа оролдожо, түсэбтэ даабариа үлүүлэн дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо саашадаа хүгжэхэ, бүри баян дэлгэр болохо хэрэгтэ өөhэдынгөө хубита оруулха гээшэбди. Энэмнай партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ бидэнэй, хүдэлмэришэдэй, хубита, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленум дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн захяа заабарида тодорхой харюу болохо бшуу.

Ю. ЗАЙЦЕВ,
Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй вагон-хабсаргадаг цехэй слесарьнуудэй бригадир, партгрупорг.

...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

...УРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАН ...ЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...йгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогай барил... габьяатай байhанайнь түлөө Буряадай габьяата барил...н гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

...заракцаев Дамдин Раднаевичта — барилгын «БАМ...льстрой» управлениин 27-дохи тоннельнэ отрядай ...юн.

...ридный Василий Ивановичта — барилгын «БАМ...льстрой» управлениин 11-дэхи тоннельнэ отрядай ...дчигуудай бригадир.

...шелев Юрий Анатольевичто — Тоннельнүүд болон ...политенүүдые барилгын Главна управлениин на...ик.

...ин Георгий Марковичта — Байгал-Амарай түмэр ... барилгын Главна управлениин начальнигай орлог...

...зарей Анатолий Ивановичта — барилгын «БАМ...льстрой» управлениин 16-дахи тоннельнэ отрядай ...ьник.

...овец Иван Степановичта — Байгал-Амарай түмэр ... барилгын Главна управлениин начальнигай орлогшо.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

...аан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...81 оной ноябриин 18.

...адай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

...ҮХЭР И. В. ЮХНЕВИЧЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...атральна искусствын талаар удаан саг соо аша үрэ...өөр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэн...ь дашарамдуулан, Гүрэнэй ород драмын театрай ...т, Буряадай АССР-эй арадай артист **Юхневич** Ин...тий Владимировичые Буряадай АССР-эй Верховно ...эй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

...аан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...81 оной ноябриин 18.

ТАСС
ШЭНЭ ҺОНИН

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВТЭ

Эрхим хүндэтэ Леонид Ильич!

Танай захяа дүүргэдээ гэжэ баяртайгаар элидхэнэб. Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө нааданда үшөө нэгэ илалта туйлагдаа. Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргые дахинаа хамгаалбаб.

Би, совет делегациин бүхы гэшүүд шатарай дээдэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэлэй орёо оршон байдалда Танай үдэр бүриин дэмжэлгэ, инаг Эхэ ороной оролдолго болон анхаралые ходо үзэжэ байгаабди. Энээнэй түлөө КПСС-эй ЦК-да, Советскэ правительствада, Леонид Ильич, Танда үнэн зүрхэнэй баясхалан, хүбүүн ёhоной баяр хүргэнэбди.

Шатарай искусствые хүгжөөхын, совет спортын түрүү зэргые бэхижүүлхын тула шухала бүхы оролдолго хүсэлэлгэ саашадаа гаргахаб гэжэ, Леонид Ильич, Танние найдуулнаб.

Дэлхэйн чемпион
Анатолий КАРПОВ.

1981 оной ноябриин 20.
Мерано, Итали.

ХАНИ БАРИСААНАЙ КОНЦЕРТНҮҮД

Автономито республикын 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан, Кабардино-Балкарай АССР-эй литературын ба искусствын үдэрнүүдтэ хабаадагшадай зохёол бүтээлэй тоосоон Москвада ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө. Аха дүү республикын түлөөлэгшэдтэй ниислэл хотын зоной түгэсхэлэй уулзалганууд ноябриин 20-до болобо. Искусствын мастернууд Московско часай хоёрдохи заводой хүдэлмэришэдтэ айлшалаа.

Кабардино-Балкарай уран зохёолшод Литераторнуудай түбэй байшанда болоhон уулзалгын үедэ өөhэдынгөө түсэбүүд тухай хөөрэhэн, шэнэ зохёолнуудтаяа суглараагшадые танилсуулhан байна. Республикын поэдүүд В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотекын конференц-зал дотор шүлэгүүдээ уншаа. Москвагайхид «Кабардинка» гэжэ хатарай ансамблиин, бусад коллективүүдэй гүйсэдхэдэг дуунууд, хатарнуудай эрхим дээжэнүүдтэйнь танилсаба.

СОВЕТ АЗЕРБАЙДЖАНДА ЗОРЮУЛАГДАНА

СССР-эй эмхидхэгдэн байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй — «Эбдэршэгүй бата холбоон» гэhэн циклhээ, Азербайджанай Совет Социалис Республикада зорюулагдаhан баярай суглаан ноябриин 19-дэ Москвада болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Азербайджанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. А. Алиев суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ Совет засагай жэлнүүдтэ Азербайджанда асари ехэ хубилалтануудай болоhон тухай хөөрөө. Манай республика СССР-эй аха дүү арадуудай бата нэгэдэлтэ бүлэ дотор ехэ амжалтануудые туйлаа гэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүд, СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин баталhан арбан нэгэдэхи табан жэлэй программа Азербайджанай ажалшадай зохёон байгуулхы хүсэнэй шэнэ бадаралга үүсхээ. Арад зоной баян дэлгэр байдал улам hайжаруулха харюусалгатай зорилгонуудые ажалшадай урда табигдана.

ТҮЛХИН ГАРАХА СОВЕТ РАКЕТЫН ТУҺАЛАМЖААР ИНДИИН ХЭМЭЛ ОДОН НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлхэ ба хэрэглэхэ СССР-эй ба Индиин Республикын хоорондын харилсаа холбооной программатай зохилдуулагдан, түлхин гараха совет ракетын туhаламжаар, «Бхаскара-2» гэжэ Индиин хэмэл одон 1981 оной ноябриин 20-до Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдээ.

Энэнь Индиин мэргэжэлтэдэй зохёоhон ба бүтээhэн телевизионно аппаратурын, багахан долгито радиометрнүүдэй туhаламжаар Газарай байгаалиин баялигуудые шэнжэлхэ зорилготой.

Хэмэл одон:

— Газарай нюрууhаа холодолгын саада захань (апогей) — 557 километр;

Газарай нюрууhаа холодолгын наада захань (перигей) — 514 километр;

— Газарые тойрон ниидэхэ үень — 95,2 минута;

— замайнь hөөлжэлгэ — 50,7 градус болоно.

Хэмэл одон Советскэ Союзай научно-техническэ туhаламжатайгаар бүтээгдээ. Индиин мэргэжэлтэд хэмэл одые ниидхүүлхэ бэлэдхэлдэ хабаадаhан байна.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоhон аппаратура жэншэдгүй хүдэлнэ.

«Бхаскара-2» гэжэ хэмэл одон дээрэhээ дамжуулагдаhан мэдээнүүдые СССР-эй ба Индиин газар дээрэхи станцинууд тодожо абана.

(ТАСС).

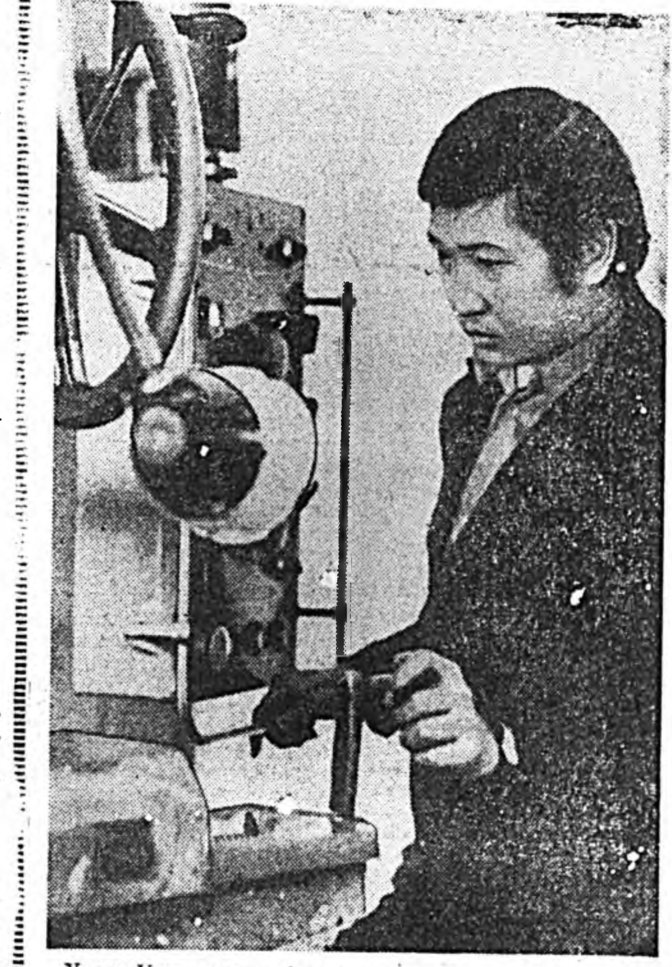

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой гур... цехтэ Александр Дабалаев фрезеровщигоор хүдэлнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн уряа доро залуу хүбүүн ажаллахадаа, ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлажа, бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Тэрэнэй фото-зурагые республиканска Хүндэлэлэй самбарта харахат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Дабалаев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Партиин ажабайдал

МҮНӨӨДЭРЭЙ ШУХАЛА АСУУДАЛ

Экономико хадаа коммунизм байгуулгын түлөө партиин болон арад зоной ябуулжа байгаа тэмсэлдэ шиидхэхы гол һалбари болоно. Манай партиин социализм болон коммунизм байгуулха тухай Ленин багшын заабари һургаалнар, эрдэм ухаанай ёһоор үндэһэлэгдэһэн экономическа политика зохёохо гээшые түрүүшын шатын удха шанартай гэжэ тоолоно. Экономическа политикын эгээл гол асуудалнууд болохо түсэблэлгын, ажахы эрхилэлгын хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ, тэдэниие мүнөө сагай — хүсэн түгэс социализмын эрилтэнүүдтэ тааруулан, нниитын үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ, научно-техническа дэбжэлтэ, ажалай бүтээл, продукциин шанар һайжаруулха гээшэ мүнөөдэрэй тон шухала зорилгонууд болоно.

Энээниие хараада абан, һаяхан КПСС-эй Түнхэнэй райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые үндэһөөр түсэблэлгэ һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлгэдэ ажахы эрхилэлгын нүлөө ехэ болгохо талаар районой партиин организацинуудай зорилгонуудай тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Тус асуудалаар партиин райкомой секретарь А. П. Цымбалюк элидхэл хээ. Элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн хүнүүд энэ асуудалаар юунэй хэгдэжэ байһан тухай хөөрэһэн, олохон дутагдалнуудые элирүүлһэн, саашанхи зорилгонуудаа хараалһан байна.

Арадай ажахын түсэблэлгын ленинскэ тон шухала ёһо гурим район дотор муугаар баримталагдана. Мүнөө түсэбүүдые табихадаа, тэдэниие зүбшэн хэлсэлгэ ёһотойгоор эмхидхэһэн нэгэшье коллективые жэшээ болгон табихын аргагүй байна гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Энэ хэрэгтэ коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаха, түсэб бүхэн олоной анхаралда табигдажа, үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой гээд промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудта заагдаа.

Түсэбүүдые бага болгохо тээшэнь хубилгаха ябадал олошоржо байна гээд КПСС-эй XXVI съезд дээрэ шүүмжэлэгдэһэн байна. Иимэ ябадал Зүүн-Мүрэнэй леспромхоздо, Түнхэнэй үрэ жэмэс болбосоруулдаг заводто ушарһан байха юм. Һүүлшынхидэнь мүнөөшье болотор усадхагдаагүй байна. Иимэ ябадалтай тэмсэхэ талаар шанга хөөрэлдөөн болоо. Ушар юуб гэхэдэ, иимэ ябадал предприяти гү, али ажахые эмхи гуримгүй болгоно, кадрнуудые хадуулха салгагүй ябадалда һургана ха юм. Мүн өөрынгөө ажахы байдал хүнгэдхэхэ гэжэ оролдодог (бодото дээрэ түсэбүүдэ дүүргэхэгүй аад, шан абаха, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаха гэжэ оролдодог) зарим нэгэ ушарна.

— Байгша табан жэлэй гүрэндэ продукци худалдахадаа, арбадахи табан жэлдэ түйлаһан дүнтэй зэргэлүүлхэдэ, 50 процент нэмэжэ түлэхэ гүрэн манда нэбтэрүүлэгдээ байнхай,—гэжэ Саяанай совхозой Загтадай отделение эрхилэгшэ С. М. Пермяков хэлэбэ.—Энэ шэнэ гурим халаа продукци үйлэдбэриие болон худалдалгаа эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо үгэнэ. Урдань энэ хэмжээгээр ехэ болгогүй, түсэбөө доошолуулһан ажахынууд нэмэлтэ түлөөһэ абадаг байгаа.

—Бидэнэр юһэн һарынгаа түсэбэй ёһоор 413,5 мянган түхэригэй хубсаһа сёхо аад, 429 мянган түхэригтэ хүргөөбди,—гэжэ хүн зоной ажаһуудалда хэрэглэмжэ хангаха комбинадай Түнхэнэй филиалай оёдолой цехэй мастер Л. Д. Мартынова хэлэбэ.

Гурбан жэлэй саада тээ энэ тоо жэлэймнай түсэбэй хэмжээнтэй адли байһан юм. Мүнөө жэлэймнай түсэб 554 түхэриг болоно. Тэдэ үйлэдбэриимнай хүсэн гурбан жэлэй саада тээ ямар байһан, тэрэл зандаа байнхай. Хэрэгтэ хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай шэнэ байшан удаан баригдана. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ түсэбнай миллион түхэригтэ хүрэхэ юм. Тиимэһээ үйлэдбэриингөө хүсые ехэ болгохо ёһотойбди,—гэбэ.

Тэрэнэй хэлэһые ой модоной оньһожоруулагдамал ажахын директор М. Ф. Кожевин, районой хэлхеэ холбооной узелай начальник В. С. Гусев гэгшэд дэмжэн, энэ талаар өөһэдтэнь бии байһан дутагдалнуудые элирүүлбэ.

Түсэб — хуули гэжэ партии хододоо тоолодог байгаа. Түсэб дүүргэхэ ябадалые сахиха гээшэ тон шухала. Районно партийна һүүлшын конференци дээрэ партиин райком гүрэнэй түсэб дүүргэнгүй үлэһэн предприяти болон эмхинүүдэй, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй гэжэ шүүмжэлэгдэһэн юм. Партиин райком энээнһээ тобшолол хэжэ, зүблөөнүүд болон планеркэнууд дээрэ түсэбөө дүүргэнгүй үлэхэеэ байһан хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнадаг, шангаар асуудаг болоһон байна. Энээнэйнь ашаар энэ жэлдэ хүдөө ажахын, промышленностиин, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалда хэрэглэмжэ хангаха талаар кварталай түсэбүүд дүүргэгдээ байнхай.

Гэбэшье зарим нэгэ хүтэлбэрилэгшэд түсэб дүүргэхэ журам сахинагүй. Жэшээнь, Саяанай совхоз ноохо гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэбөө 14 процентээр дүүргээгүй. «Восточные Саяны» колхозой һалбари жэлэй түсэбөө дүүргэхэгүй байһан мүнөө элирээд байна. [illegible]

Түсэбэй хэмжээе ехэ болгоходоо, гараар бүтээгдэдэг ажалые хороохо, оньһожоруулга хэхэ, ажаллаха арга боломжо улам һайжаруулха гээшэ тон шухала. Энэ асуудалай муугаар шиидхэгдэһэн дээрэһээ барилгын эмхинүүдтэ үрэ жэмэс болбосоруулдаг заводто, леспромхоздо, колхоз болон совхозуудта саг үргэлжэ кадрнууд дуталдана. Һүүлэй һүүлдэ тэрэ түсэбэй дүүргэлтэдэ муугаар нүлөөлнэ.

Ажалые бригадна гуримаар эмхидхэхэ, урмашуулха хэрэг район дотор һайнаар дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Районой промышленна предприятинуудта, барилгын эмхинүүдтэ нэгэдэмэл нарядаар хүдэлхэ нэгэшье бригада байгуулагдаагүй байһаар. Мүнөө гансал Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ онол арга нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Тус ажахын ахамад агроном А. М. Холбоев энээн тушаа тон һонирхолтой үгэ хэлэһэн байна:

— Бидэ нёлондо жэлдээ колхозойнгоо экономико хүгжөөхэ зорилготойгоор нарядгүйгөөр хүдэлхэ звенонуудые байгуулжа байнхайбди. Ажалай аккордно-премиальна түлбэритэй иимэ звенонуудые хэрэглэхэдэ, экономическа болон социальна бухы комплекс амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгодоно. Звеногой гэшүүдэй хамтаараа хэһэн ажал продукциин шанар дээшэлүүлнэ, олоһон салин хүлһэниинь, шагналнь тэдэниие улам урмашуулна, энэ онол арга хүмүүжүүлгын ехэ удха шанартайшье байна.

Подрядна болон ажахын тоосоной онол аргаар район дотор 4 миллион түхэригэй барилга хэгдэжэ байнхай. Районой барилгын гол эмхинүүд «Межколхозстрой» нэгдэлэй ПМК болон заһабарилга-барилгын участок болоно. Барилгада үгтэһэн капитальна һомололгын мүнгэн нишэ тиишэ тараагдаа, ушар иимэһээ баригдажа дүүргэгдэнэгүй үлэһэн объектнүүдэй тоо жэл ошоо тума олошоруу. Энэ дутагдалые усадхахын тула барилга-хабсаргалгын хүдэлмэри болон капитальна һомололго түсэблэхэ хэрэгые хубилгаха хэрэгтэй. Тиихэдээ гол анхарал ашаглалгада үгтэхэ объектнүүдтэ хандуулагдаха болоно.

— Мүнөө жэлдэ манда 805 мянган түхэригэй барилга-хабсаргалгын хүдэлмэриин түсэб үгтэһэй,—гэжэ «Межколхозстрой» нэгдэлэй оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын начальник В. Д. Серебренников хэлэбэ.— Энэ хадаа 1980 ондо түйлаһан хэмжээнһээмнай хоёр дахин ехэ болоно. Гадна ПМК-гай арга боломжонууд хараада абтангүй энэ түсэб табигдаа. Бидэнэр ажалаа һайнаар эмхидхэхэ гэжэ оролдонобди. Барилгын материалнуудай дуталдадаг дээрэһээ ехэ хохидолдо оронобди.

Барилгын ашаг үрые дээшэлүүлхын тула ажахын тоосоной онол аргаар барилга хэжэ байһан ажахынууд болон предприятинуудые һайшаамаар байна. Энэ онол аргые «Сибиряк», «Восточные Саяны» колхозууд, Түнхэнэй совхоз, «Сельхозтехника» нэгдэлэй районно отделени муу бэшээр хэрэглэжэ, һайн үрэ дүн туйлана.

Ажахы эрхилэлгые нарижуулан һайжаруулгын гол зорилго хадаа үйлэдбэриин ашаг үрэ болон хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлгэ болоно. Энэ хадаа дүнгүүдынь зүбөөр түсэблэһэнһөө, урмашуулгануудые шадамараар хэрэглэһэнһээ, ажахые хүтэлбэрилгэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ олониитые үргэнөөр хабаадуулһанһаа, ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэлые хүгжөөһэнһөө дулдыдаха байна бшуу.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

Манай фотокорреспондент Н. Дригеновэй буулгаһан зураг дээрэ Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой дүй дүршэлтэй луговод В. И. Быковский гэгшые харанат. Владимир Иванович мүн кукуруза ургуулха талаар баян дүй дүршэлтэй. Тэрэ жэл бүри кукурузын үндэр баян ургаса ургуулжа, нниитын малай тэжээл бэлэдхэлдэ горитой хубитаяа оруулдаг юм. Энэ жэлдэ түсэбэй ёһоор 220 центнерэй орондо 250 центнер шэмэтэ тэжээл суглуулжа, ехэ амжалта туйлаа.

Владимир Иванович — Түнхэнэй районой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Шударгы бэрхэ ажалаараа тэрэ залуушуулда үльгэр жэшээ харуулан хүдэлдэг байна.

НИИТЫН ЭМХИНҮҮДЫЕ ЭДЭБХИЖҮҮЛХЭ

Ажалша коллективүүдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй дунда эбтэй эетэй, үгэеэ ойлголожо хүдэлхэ эрхэ байдал тогтоохо талаар нниитын эмхинүүд нилээд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Манай Тимлюйн заводто нниитын арба гаран эмхи байгуулагдаад, муу бэшээр хүдэлжэ байдаг. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудһаа гадна арадай хинагшадай бүлэг, «Знание» бүлгэм, байгаали хамгаалха бүлгэм, ДОСААФ, мастернуудай совет гэхэ мэтэ. Эдэмнай бүлгэ өөрын шиидхэхэ асуудалтай, бэелүүлхэ зорилготойнууд лаб даа. Гэбэшье тэдэнэр гол нэгэл зорилготой. Энэнь юун бэ гэхэдэ, ажалша коллективүүдые хүмүүжүүлгэ, тэдэниие түсэбтэ даабари болон абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ элсүүлгэ болоно.

Манай партком нниитын эмхи бүхэниие партийна талаһаа хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тэдэнэй хүдэлмэри саг үргэлжэ шалгажа, гол шухала асуудалнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь шэглүүлжэ байдаг. Бүхы ябуулха хүдэлмэриие зүбөөр ойлгожо, эртээнһээ түсэблэһэн лэ нниитын эмхинүүд ашатай үрэ ехэтэйгээр ажалладаг байха юм. Цехүүдэй партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха талаар һайн түсэбүүдые табижа, муу бэшээр бэелүүлнэ. Мүн үйлэдбэриин нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарагдадаг гээшэ. Эдэ организацинуудта кварталай, жэлэй түсэбүүд табигдадаг.

Нниитын бэшэ эмхинүүдые абажа харабал, хүдэлмэриинь квартал соо түсэблэгдэдэг байха юм. Энэ жэлһээ эхилжэ нниитын эмхинүүдэй түсэбүүд парткомой заседани дээрэ баталагдадаг болонхой. Энэ хадаа нниитын эмхинүүдые ударидагшадые журамшуулжа, харюусалгыень дээшэлүүлнэ бшуу.

Түсэблэгдэһэн хэмжээнүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг лаб даа. Тэдэнэй бэелүүлгыень хинан шалгаха гээшэ шухала. Тиимэһээ нниитын эмхинүүдые хүтэлбэрилэгшэд хэһэн хүдэлмэри тухайгаа парткомой заседани дээрэ саг үргэлжэ тоосожо байдаг. Гадна парткомой гэшүүн бүхэндэ нэгэ нниитын эмхиин хүдэлмэриие хинан шалгажа байха даабари үгтэнхэй. Эдэ бүгэдэ һайн үрэ дүн харуулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Тиимэһээ партийна организаци бүхэн нниитын эмхинүүдэй хүдэлмэриие эдэбхижүүлхын тула зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой болоно. Тэдээндэ туһалха, хүдэлмэрииень хинан шалгаха, хүдэлмэриеэ нарижуулан һайжаруулха шухала.

В. АСОНОВ,
Тимлюйн цементын заводой парткомой секретариин орлогшо.
Кабанскын район.

Совет орон дотор

ЧУВАШ ТОСХОНОЙ ДУУНУУД

ОКТЯБРЬСКОЕ (Чувашай АССР). Чувашай Октябрьское тосхоной арадай хоорой бэлдэһэн һайндэрэй программада үндэһэн аялга дуунууд оруулагдаба.

Автономито республикада тэрэниие «Дууша тосхон» гээд нэрлэдэг юм. Хүдөөгэй хоорой репертуарта урданай аялганууд, энэ коллективтэ зорюулан Чувашай композиторнуудай тусгаар бэшэһэн бүтээлнүүд ородог юм гэжэ ТАСС-ай корреспондент хөөрэнэ. Энэ хоор бүхэроссиин ба республиканска конкурснуудай лауреат нэгэнтэ бэшэ болоһон. Тиин 30 гаран жэл соо коллективые толгойлжо ябаһан Чувашай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Зинаида Ивановагай хубита эндэ бага бэшэ.

Хоор байгуулагдаһаар 50 шахуу жэл болоо, гэбэшье тэрэ жэл ошохо бүри залуу боложо байнхай. Хүдөөгэй үхибүүдэй ансамбльнуудай хүмүүжэмэлнүүд хоорто нэмэжэ ерэдэг. Тэдэнэр арадай хоортой хамта һайндэрэй программа бэлдээ.

Автономито республикын уран һайханай бүлгэмдэ хабаададаг 100 мянга гаран артист һайндэрэй концертдэ хабаадаха юм.

БАЙГААЛИИН ХАНИНАР

ТБИЛИСИ. Байгаалиие сахин хамгаалха арадай университет һая «Центролит» заводто нээгдэбэ. Предприятиин экономическа болон социальна хүгжэлтын табан жэлэй түсэбэй үндэһөөр профсоюзай эмхиин үүсхэлээр тэрэ байгуулагдаа юм.

Университедэй түрүүшын хэшээлдэ тэрэнэй һурагшадтай хамта заводой уралан нарижуулагшад ерэһэн байна. Предприятиин сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан һайжаруулха тухай асуудалые тэдэнэр зүбшэн хэлсээ. Байгаалиие сахин хамгаалха комплексно хэмжээнүүдые хэрэглэлгын түрүү дүй дүршэлые шудалха, шэб шэнэ аппаратуратай тэдэнэр танилсаха юм.

— Республика дотор байгаалиие сахин хамгаалха һуралсал хүгжөөгдэнэ, —гэжэ Грузиин ССР-эй байгаалиие сахин хамгаалха талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Качарава хэлэнэ.—Мүнөө жэл Грузиин политехническэ институтда «Архитектурын экологи» ба «Барилгын экологи» гэжэ хоёр шэнэ мэргэжэлдэ студентнүүдые һургаха байна. Тиихэдэ Тбилисиин гүрэнэй университедтэ, бусад хэдэн дээдэ һургуулинуудта тусхай лекцинүүд уншагдана.

ГУРИМ САХИГШАД ТУХАЙ ФИЛЬМ

ФРУНЗЕ. Хуули гурим сахиха талаар милициин хүдэлмэрилэгшэдэй, арадай дружиннигуудай орёо хүшэр, һайн һайхан ажал хадаа «Киргизфильм» студиин режиссер С. Давыдовай зохёохы ажал ябуулгын гол темэ болоно. Тэрэнэй шэнэ бүтээл — «Моё и наше» публицистическэ фильм энээниие үшөө дахин батадхана. Социалис зөөридэ гамтайгаар хандаха, залуушуулые эрхэтэнэй үндэр мэдэрэлтэйгээр, үнэн сэхээр, залан шууд байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалнууд фильм дотор табигдана.

Нниитын гурим сахидаг хүнүүдэй ажал хүдэлмэритэй бүри дүтөөр танилсахын тула уголовно мүрдэлгын, ГАИ-гай, ОБХСС-эй хүдэлмэрилэгшэдтэй, участогуудай инспекторнуудтэй, Киргизэй городуудай болон хүдэлмэришэдэй һуурин тосхонуудай арадай дружиннигуудтай хамта тэрэ удаан саг соо ажаллаа. Тиигэжэ совет милицидэ, тэрэнэй туһалагшадта зорюулагдаһан баримтата фильмүүд бүтээгдэһэн байна.

С. Давыдовай олон фильмүүд республиканска ба бүхэсоюзна кино-харалгануудай шангуудаар, дипломуудаар тэмдэглэгдэнхэй.

РУДАГАЙ ХЭБТЭШЭ ҮРГЭЛЖЭДЭНЬ АШАГЛАНА

КРИВОЙ РОГ (Днепропетровско область). XX партсъездын нэрэмжэтэ үүрхайн горнягууд ашагта малтамалнуудые үргэлжэ дээрэнь ашаглана. Эндэ «Юбилейная» шахта проектнэ хүсэндөө болзорһоо үрид оруулагдаа. Жэл бүри тус шахта 4 миллион тонно металлургическа түүхэй эд үгэдэг байха.

Шэнэ предприяти бүтээсэ ехэтэй техникээр хангагданхай. Тэрэнь түмэрэй бага дээрэһээ урдань хэрэглэгдэдэггүй байһан рудае ашаглаха арга олгоно. Иимэ рудашье доменно пеэшэнүүдтэ үгтэдэг болоо.

Рудагай хэбтэшэнүүдые үргэлжэдэнь ашаглаха энэ арга ашагта малтамал ш… жуулгын шэнэ предп… нуудые байгуулха ба х… нуудыень шэнэдхэн һ… хэ үндэһэ һуури болохо…

ҮРЭЖЭЛЭЙ ҺУДАЛ…

ТБИЛИСИ. Удабн… үһалууриин түхеэрэлг… рүүшын ээлжээн боло… жэлээр үрид ашагла… оруулагдаба.

Һаяхан гүрэнэй ко… 50 километрэй ханааб… хим» сэгнэлтэтэйгээр т… абаба. Эндэ байгуулаг… Удабнойско совхозой … гаад гектар газар Ку… рэнэй үһаар үндалуула…

Грузида хүдөө а… ургамалнуудай хахадһа… шэнхи хубинь үһалаг… газар дээрэ тарижа үр… дадаг юм. 60 сөөрэм, с… үһалха зуугаад станц… хүдэлдэг. Арбан нэгэдэ… бан жэлдэ үһанай а… барилгада урдынхиһаа… хахад дахин ехэ мүнгэ… һомологдохо байна.

ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ… БЭШЭГЭЭР

КИШИНЕВ. Дон… тосхоной залуу хүдэл… шэдһөө нютагай Совед… һэн бэшэг хүбүүд, бас… сүлөө сагые эмхидхэхэ… боложо үгөө. Предпр… нууд болон дүтэ ша… ажахынуудай хүтэлбэ… шэдһөө комисси байгуу… жа, депутадууд хэрэг… лые шалгажа үзэбэ. У… тэдэнэр ажалша кол… вуудтэ энэ бэшэгые… хэлсэжэ, тэдэнэй ту… жаар хэмжээ ябуулга… үргэн программа хара… байна. Тобшолон хэлэбэл… лективүүдтэхи депута… бүлэгүүд соёлой байш… дай уран һайханай б… ническэ уран бэлигэй… жогуудай ажал ябуулг… налта дороо абаба.

Һайнаар түхеэрэгдэһэ… нуудтай спортын бааз… дай барилгын аргаар… хоогдоо һэн. Урдань… байһан нэгэ предпр… хамһабариин байра т… һэн байна.

Ажалшадһаа ороһо… гууд тушаа хэмжээ… абаха зуураа, нютагай… дууд бусад олон асууд… дые амжалтатайгаар ш… дэг. Район дотор ажа… лай хэрэглэмжэ хан… албан ба худалдаа на… һайжаржа, һургуулида… дүй үхибүүдэй эмхи… нууд баригдана.

ХҮНГЭН БЕТОН

ОРЕЛ. Эндэ хүнгэн… бетон хэрэгсэлнүүдэй… хүдэлжэ эхилбэ.

Барилгын индустри… нэ предприяти жэлд… мянган кубометр хүнг… мэр бетон хэрэгсэл… гаргаха юм.

Бутархай шулуу бэ… рин термолитнэ бутар… лаар эндэ раствор х… Энэнь детальнуудай… рые гурба дахин х… дэг, харин термолитнэ… хайһе нютагай түүхэй… бэлдэдэг.

КАМЧАТКЫН УРГА…

ПЕТРОПАВЛОВСК-… ЧАТСКИЙ. Эмээл… хүнэй харагдахаар… дэр ногоон, үгы һаа, һ… һаа набтархан модону… ургадаг. Алас-Дурна… ботанигууд эндэ урга… гамалнуудые бүридэл… 1100 гаран элдэб янз… гамал каталогтань то… дог.

Хахад арал далайг… рсэлэгдэнхэй, вулкану… һэржэ байдаг. Эндэ бү… хад аралай ургамал… янзын нүлөө үзүүлдэ… гэжэ ТАСС-ай коррес… М. Жилин бэшэнэ. Эн… лүүн, хүһан, онсо зү… бина, гашуун үрмэд… гадаг. Камчатка шада… дог багахан олтирогу… рэ Америкэ түбиин… нютагуудта ургадаг… элирүүлэгдэһэн байна… зуун жэлэй саада т… түби хуурай газараар… додог байһан гэжэ ба… зүб байгаа гээшэ ха.

ХҮДӨӨГЭЙ ФОТОК…

КАВАЛЕРОВО (… риин хизаар). Бэрхэ… шан, врач Г. Терски… рияа орхижо, фото-… һонирходог болоо юм… Кавалерово тосхонд… лагдаһан «Таёжный»… клубай түрүүлэгшээр… хүдэлнэ. Нютагай ой… тэрэнэй буулгаһан фо… гууд Алас-Дурна зү… нуудта эмхидхэгдэһэн… кэнүүдтэ ехэтэ һайша… юм.

Тэрэнэй эмхидхэһ… ёжный» фотоклуб эл… гэжэлтэй ба элдэб… хүнүүдые нэгэдүүлдэг… гэбэл, геологууд, хү… шэд, ой модоной хүд… лэгшэд, инженернүүд… шад болоно.

Һайн дураараа… хүдөөгэй 36 фотокл… дундаһаа «Таёжный»… клуб конкурснууд бо… тавкэнүүдтэ түрүүшы… бусадһаа олоор ээзл…

ҺАРА ХАХАДААР

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон Улаан-Үдын районой колхоз болон совхозуудай, һуралсалай үйлэдбэриин ажахынуудай һү һаалиин фермэнүүдэй, комплекснуудай малшад ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэй нэгэдэхи жэлдэ гүрэндэ һү тушааха түсэбтэ даабаряа һара хахадаар уридшалан дүүргэбэ.

Байгша оной ноябриин 15-най байдалаар жэлэй эхинһээ хойшо районой ажахынууд бэлэдхэлэй пунктнуудта 12.104 тонно һү тушаагаа. Харин жэлэй даабари 12.050 тонно байһан. Һаалиин малай харууһа һайжаруулһанай, үүлтэр һайжаруулха талаар оролдолго гаргаһанай ашаар һүнэй оросо нилээд дээшэлээ. Нёдондоной энэ үеынхитэй жэшээлхэдэ, мүнөө жэлэй арба һарын туршада 748 тонно һүн ехээр һаагдаа бшуу. Оронгын, «Заветы Ильича», Калининэй нэрэмжэтэ совхозуудай, «Маяк», «Искра» колхозуудай, һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишадай энэ амжалтада оруулһан хубита ехэ.

Оронгыч совхозой һаалишад һү абалгаяа нёдондонойхитой сасуулхада, арбан һара соо 1500 центнерээр ехэ болгожо шадаа. «Байгал» учхозой малшад 1300 центнерээр һү һаалгаяа дээшэлүүлһэн байха юм. «Искра» колхозой һаалишадай оролдосотой ажалые тэмдэглэнгүй үнгэрмөөр бэшэ. Тэдэнэр гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб гурба мянган центнерээр үлүүлээд байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө 6 мянган центнерээр үлүүлхэ гэһэн социалис уялгаяа бэелүүлхын түлөө районой һаалишад тэмсэжэ байна. Тоолон бодоһонай ёһоор, энэ уялгань декабриин эхээр дүүргэгдэжэ боломоор гэжэ элирэнхэй. Тиихэлээрээ жэлэй түсэбһөө гадуур һү тушаалгаяа Улаан-Үдын районой малшад адаг 10 мянган центнертэ хүргэхэ арга боломжотой.

А. НАГАСЛАЕВ.

Коммунист тухай хөөрөөн

ВЕТЕРАН СОЛОТОЙ

МАНАЙ гүрэнэй герб дээрэ хүдэлмэришэн ба тараашан ангиин таһаршагүй бата бэхи холбооной һүлдэ тэмдэг болохо Балта, Хадуур зураатай байдаг шуу. Тэрэниие улам батадхахые В. И. Ленин захиһан юм.

50 гаран жэлэй урда тээ ВКП(б)-гэй ЦК-гай ноябриин (1929 он) Пленумэй уряагаар 25 мянган эрхим хүдэлмэришэд Эхэ оронойнгоо аяар холын хүдөө нютагуудта хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ бэлэй. Тэдэнэр «хорин таба мянгатан» гэжэ партиин, гүрэнэй түүхэ домогто ороһон алдартай. Тэдэнэй нэгэн А. Г. Лауль болоно.

Андрей Генрихович партиин уряагаар таби гаран жэлэй урда тээ шэнэ байдал зохёон байгуулхадань туһалалсахаар городһоо хүдөө нютаг ошоһон баатарнуудай нэгэн гээшэ. Тэрэ мүнөө Гусиноозёрск хотодо ажаһуудаг.

Энэмнай 79 наһатай, тиигэбэшье үшөөл сарюун зандаа. Нюдэдынь урин дулааханаар ялалзаха. ...Үбгэжөөл үни үнгэрһэн сагые дансалһан олон бэшэг болоод, шаралшаһан фото-зурагуудые гаргажа харуулна. Граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудта эрэлхэгээр хабаадагша, хорин табан мянгатанай нэгэн, КПСС-эй зэргэдэ 50 гаран жэл соо жагсан ябагша, мүнөө тусхайта пенсионер алдартай Андрей Генрихович Лаулиин хөөрөөн угаа һонирхолтой.

1929 он болотор тиихэ сагта залуу коммунист ябаһан Андрей Лауль ажабайдалай нилээд бэрхэшээлтэй зам дабаһан байна. Тэрэ нюдарган баяшуулай барлаг ябаа, ротаторщигаар хүдэлөө, волостиин гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүнээр, волостиин революционно комитедэй секретаряар һунгагдаа, граждан дайнай үедэ 12-дохи дивизиин зуудахи стрелково полкын бүридэлдэ һайн дураараа алба хээ.

— 1920 оной августын 13-да Польшын Сальдау город шадар дайсанай һомондо дайрагдажа шархатааб. Һомон уушхыем дайраа. Хүндөөр шархатаһанайнгаа удаа жэл шахуу госпитальдо хэбтээб. «Скороход» гэжэ гуталай фабрикада хүдэлмэришэнөөр хүдэлжэ байхадаа, 1929 оной январь һарада партида ороо һэм, — гэжэ Андрей Генрихович дурдана. — ВКП(б)-гэй ЦК-гай 1929 оной декабрь һарада баталан абаһан тогтоолой ёһоор мал ажал гол һалбаритай районуудые Ленинград хотын «Скороход» гэжэ гуталай фабрикын ехэ коллектив шефтээ абаһан юм.

Ленинградай зуун хүдэлмэришэд Буряад орон ерээ һэн. Тэдэнэй 77-ниинь «Скороход» фабрикын, бусадынь Путиловска заводой, «Треугольник» фабрикын, Ленинградай барилгашадай холбооной таһагай хүдэлмэришэд бэлэй.

Хахад һарын туршада үдэр һүнигүй ябажа ерэһэн Ленинградай булта хүдэлмэришэд хүдөө нютагуудта социалис шэнэ ажабайдал байгуулхадань бодото ажал хэрэгээрээ туһалалсахын тула манай республикын районуудаар тараһан байгаа. Андрей Лауль «Улаан Шаралдай» коммунын түрүүлэгшээр эльгээгдэһэн юм. Нэгэ фабрикада суг хүдэлжэ байһан Дмитрий Смирнов энэл коммунын партийна ячейкын секретаряар һунгагдаа.

— Бэрхэтэйхэн лэ саг бэлэй. Илангаяа бидэнэртэ, городой хүдэлмэришэдтэ хүндэшэг һэн. Олонхимнай хүдөө ажахын үйлэдбэриие огто мэдэхэгүй гэхээр байгаа. Хүтэлбэрилхы ямар нэгэн тушаал энээнһээ урда даажа ябаһан хүн манай дунда тон үсөөн һэн. Ябууд лэ хүдөөгэй ажабайдалтай, алибаа хүдэлмэритэй танилсаха, хүтэлбэриин дүй дүршэл шудалха баатай бологдоо. Түрүүшээр тараашан үбгэдтэй яһалахан хөөрэлдэхэ, зүбшэл заабаридань хүргэжэ байгаад, хэрэгээ бүтээхэ ушар гараа һааб даа. Колхоздо ороход хүсэл түрүүлхын тула ганса үгөөрөө ойлгуулха бэшэ, харин үдэр бүриингөө ажал хэрэгээр хамтын ажалай булюу талые үмсын ажалтанда харуулха гээшэ зайлашагүй шухала асуудал байгаа. Тэрэ сагай орёо хүшэр жэлнүүдтэ клуб, бани, малай хэдэн байрануудые, тээрмэ барижа шадаа һэмди, — гэжэ Андрей Генрихович сэдьхэлэйнгээ ошо бадарган хөөрэнэ.

Шэнэ ёһоной ажабайдал байгуулхые оролдохо зуураа, бидэ хүнүүдэй һанал, сэдьхэлдэнь мүндэлжэ эхилһэн ехэ хубилалтые харуулжа эхилээ һэмди. Үмсын хоггшол зөөри суглуулха хүбиин эрмэлзэлые буурулха, хамтынгаа хүсөөр, арга оншоор ажабайдалаа шэнэдхэн хубилгаха тон шухала байһые ойлгуулха гээшэ тиимэ хүнгэн бэшэ хэрэг һэн. Минии түрүүлэгшээр байһан коммунада нэгэл морин жаткэ бии агша бэлэй. Ехэнхидээ гар хадуураар таряагаа хадахаш. Таряа хуряалгын түлэг дунда тэрэ жаткымнай шүдэнүүд ходо эбдэржэ абиртуулха. Бүхы район соогуур ябажа, жаткада хэрэгтэй юумэнүүдые бэдэрһэнээ мартагшагүйб. Жатка заһалгада нютагай түмэршэ дархан ехэ туһалаа һэн. Сэхыень хэлэхэдэ, бэрхэшээлнүүд яһалашье тохёолдоо. Гэбэшье тэрэ жэлдэ һайн ургаса хуряагдаа бэлэй. Энэмнай манай түрүүшын коммунын хамтын ажалай эхинэй илалта мүн байгаа.

Иигэжэ хүнүүд хамтын ажалай аша үрэтэй байһые һайса харахадаа, колхозой зөөри — тэдэнэй өөһэдынь зөөри, колхозой газар — тэдэнэй өөһэдынь баялиг мүн юм байна гэжэ ойлгожо эхилһэн домогтой.

1931 оной июль һарада Андрей Генрихович Баргажанай районда эльгээгдэжэ, амаралтада гаратараа тэндээ хүдэлөө.

Лауль партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь Михей Николаевич Ербановай зууршалгаар Москва һургуулида эльгээгдэһэн байгаа. 1936 ондо тэрэ социалис газар элдүүрилгын академидэ һуража эхилээд, 1939 ондо дээдэ мэргэжэлтэй зоотехнигэй диплом абаһан юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Андрей Лауль барууншье, зүүншье фронтнуудта болоһон ехэ тулалдаанай дариин утаан соогуур дабшан тэмсээ.

Тэрэнэй Баргажанда ажаһууһан дүшэн жэлынь жэгтэй түргэнөөр үнгэрһэндэл үзэгдэдэг. Гэдэргээ эрьежэ хараха болоо һаа, Баргажанай голдо хэһэн хүдэлмэринь яһала ехэ. Андрей Генрихович Баргажанай райколхозсоюзай инструктороор, машинна станциин директорээр, аймагай газарай таһагые даагшаар, таһагай ахамад зоотехнигээр, аймагай мал ажалай таһагые даагшаар, ахамад зоотехнигээр, инкубаторна станциин директорээр, хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехнигээр хүдэлөө.

Буряадай республикын олохон ажахынууд табин жэлэйнгээ ойн баярые тэмдэглэлээд байна. 1979 оной июнь һарада Эрхүүгэй областиин Боохоной районой «Дружба» (анхан «Улаан Шаралдай» коммуна) колхоз тогтоһоор табин жэлэйнгээ ойе һайндэрлөө һэн. Тиихэдэ ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэ ябаһан урданай коммунист Андрей Генрихович Лаульда колхозой партком ба правлени амаршалтын телеграмма, уряалай бэшэг эльгээгээ юм.

— Минии эхэнхи наһан Буряад орондо үнгэрөө. Эндэхи зон ехэ хүндэмүүшэ, эрид сэхэ ажалда дуратай. Буряад орон минии хоёрдохи нютаг болонхой, — гэжэ Андрей Генрихович һанаһан байһанаа хөөрэнэ.

Улаан Одоной, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденууд, мүн үшөө долоон медаль тэрэнэй энгэр шэмэглэнэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар тэрэ шагнагданхай. Андрей Генриховичтэ Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон тушаа дурдангүй үнгэрхын аргагүйл.

Таби гаран жэлдэ КПСС-эй зэргэдэ ябаһан алдар солото ветерануудай нэгэнэй намтарые богонихоноор дурдахада, иимэл даа.

Р. БАЛДАНОВ,
журналист.
Сэлэнгын район.

ҺАРЛАГУУДЫЕ ҮСХЭБЭРИЛДЭГ БОЛОХО

УЛААН-ҮДЭ. Буряадай үндэр хадата нютагуудта үсхэбэрилэгдэдэг һарлагуудые Сибиириин бусадшье районуудта барижа болохо юм. БАМ-ай шадархи ажахынуудташье эдэ мал үсхэбэрилдэг болохо юм. Түмэр замай оршондохи ажахынуудта эдеэ хоолой баазые түргөөр хүгжөөхэ талаар Сибиириин эрдэмтэд хүдэлнэ.

Һарлагуудта онсо харууһа, ехэ тэжээл хэрэггүй юм. Тэдэнэй мяхан шэмэ шанарайнгаа талаар малайхиһаа дутуугүй, харин һүниинь үнеэдэйхидэ орходоо һолиг байдаг. Һарлагай һүн хэдэн соо гутадаггүй.

Буряадай, Яхадай ба Новосибир… эрдэмтэдэй Хойто зүгэй тайгата… гуудта һарлагуудые олоор үсхэбэр… онол аргануудые зохёоходонь түш… гын пункт туһалха байна. Энэ … БАМ-ай Баруун ба Түбэй участогай… зуур дээрэ байгуулагдана.

СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сесси

ДЕПУТАТ С. В. БАШИЛОВАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

(Буряадай АССР-эй Кабанскын һунгуулиин округ)

...дэ депутадууд! СССР-эй Верховно Соведэй сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан, 1981—1985 онуудай СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй, тэрэшэлэн 1982 оной гүрэнэй түсэбэй ба бюджедэй проектнүүдэй хэлэлгэ, ниитын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр, тэнсүүлэн хүгжөөхэ, хүн зоной ажабайдалай материальна ба соёлой хэмжээ дээшэлүүлхын тула КПСС-эй XXVI съездын хараалһан хэмжээнүүдые партиин, Совет правительствын хэлбэригүй сэхэ шууд бэелүүлжэ байһые гэршэлнэ.

...ЦК-гай ноябриин Пленумэй гүрэнэй түсэбэй ба бюджедэй проектнүүд ... гол түлэб ... байна.

...дахин нэмэхээр гүрэнэй түсэбэй проект дотор хараалагдана. Машина бүтээдэг заводуудай барилга нилээд түргэдхэгдэхэ, ашагта малтамалнуудые шанаржуулха томо комбинадууд, үнгэтэ металлургиин, модо боловсруулһан, целлюлозо-саарһанай, загаһанай промышленностиин предприятинууд, хүдөө ажахын байра байдалнууд барилгада байха болоно.

Леонид Ильич Брежнев 1978 оной апрелиин 8-да Комсомольск-на-Амуре хотын хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэдэй урда үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ заажан юм: «..Танай гайхамшаг хотодо, танай Алас-Дурнын газар саашадаа бүтээгдэхэ ажал хэрэгүүд байха болоно гүй. Тиимэл байха гэжэ найдуулхаб. Харин Сибириин ба Алас-Дурнын нютагуудые хүгжөөхэ программа зохёогдожо, эндэхи газар дайда саашадаа бүри эршэмэтэйгээр ашаглагдажа үргэлжэлхэ».

Нэрэншье, бүри энэ жэлдэ Комсомольск-на-Амуре хотодо металлургиин комбинадай барилга эхилэнхэй, машина бүтээхэ предприятинуудай барилга ригдажа байна.

Совет залуушуулай эрэлхэг зоригой, ажалай баатаршалгын хото эрхэ жэлдэ 50 жэлэйнгээ ойе һайндэрлэнэ. Табин гаран жэлэй туршада комсомолшууд болон залуушуул социалис индустриин томо үйлэдбэринүүдые бариха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

Манай алдарта Ленинскэ комсомол арадай ажахын эхэ ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ажалаараа хабаадалгын баян дүй бүрдөө, алдарта найхан заншалнуудые үндэһэ болгон, Алас-Дурнын ба Забайкалиин барилгануудые шефтээ абаха гэжэ бидэнэр мүн лэ найданабди.

Нүхэдүүд! Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаһан барилгын хэмжээнүүдые ...

...болоулагдаһан, нютагуудтахи барилгын эмхинүүдэй өөһэдын үүсхэл гаргалга ба хариусалга ехэ болгогдоһон, гурбан шататай захиргаанай гуримда оролон байна юм. Алас-Дурнын ба Забайкалиин районуудтахи барилгын индустриин ба барилгын материалнуудай промышленностиин хүсые хаһа саг сөөнь нэмээгээ улам ехэ болоно, байгаа хэмжээтэй ба барилгын подрядна хүдэлмэри дүүргэдэг шиидхэлэй удха шанартай.

Леонид Ильич Брежнев партиин XXVI съездэдэ Тоосоото элидхэл хэхэдээ, Сибириин ба Алас-Дурнын районуудые ашаглалгын эршэнь ...

...байрын гэрнүүдэй барилга шухала хэмжээтэйгээр үргэдхэхэ ... хангахагүй байна. Манай һанамжаар ёһоор, СССР-эй Госплан энэ асуудалые дахин хаража үзэхэ, капитальна хүдэлмэридэ шухала хэмжээтэй мүнгэ табихаар хараалха зэргэтэй.

Холбогдоһон хүнгэн металлическа хэрэгсэлнүүдэй промышленна байшангуудые бариха гэхэдэ Алас-Дурнын болон Забайкалиин барилгын ... барилгын индустрижуулгын эгээл шухала шэглэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Энэнь ажалай гаргаша ба барилгын болзорые 20—30 процентээр доошолуулха арга олгохо байна. Энэ зорилгор металлопрокадай ба бусад материалнуудай хангалтагүй байдал үгтэдэг дээрэһэ, тэрэшэлэн Алас-Дурнада тэдэниие үйлэдбэрилхэ министерствэнүүдэй барилганууд ... хэрэглэгдэдэггүй байна. Хэрэгсэлнүүд болон барилгын материалнуудые ... орёо хүшэр эрхэ байдалда ... асуудал олон удха шанартай юм.

Хиришиса, бутархай шулуу, элһэ ба бусад барилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ предприятинуудые түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэй болоно. Алас-Дурнын ба Забайкалиин барилганууд эдэ материалнуудаар хангагдадаггүй. Гэхэ зуура СССР-эй Барилгын материалнуудай министерствын арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ дотор энэнь хараада абтаагүй.

Нүхэдүүд! Алас-Дурнада капитальна барилга хэхэ программые бэелүүлгын дундадаг гол асуудалнуудай нэгэн гэбэл, барилгашадай тогтонинооринь томо коллективүүдые байгуулха болоно. Министерство кадрнуудые хүдэлмэридэ абаха ба тогтоохо талаар хэмжээ ябуулдаггүй ...

Гэр байрын барилга, нэн түрүүн залуушуулай хамтын байрануудай ба гостиницын түхэлэй байшангууд, социально-ажаһуудалай барилганууд улам үргэдхэгдэнэ. ... Коллективүүд ажалые сахин хамгаалдаг, ... һайжаруулха хэрэгтэй. Үйлэдбэри дээрэхи ажалай ба барилгын талмайнуудын нуур дээрэ халуун эдеэ эмхидхэхэ хэмжээнүүд абтана, хүдөөгэй хамһабариин ажахынууд үргэдхэгдэнэ. Техническэ мэргэжэлэй училищинуудые саашадань хүгжөөхэ, тэрэнэй һуралсалай-үйлэдбэриин баазые һайжаруулха асуудал шухала һуури эзэлнэ. Шэнэ барилга хэжэ, хүдэлжэ байгаа училищинуудые шэнэдхэн һэльбэжэ, табан жэлэй эсэс тээшэ барилгын эмхинүүдэй техническэ мэргэжэлэй училищинуудтахи һууринуудай тооё хоёр дахин олошоруулхаар хараалагдана.

Гэхэтэй хамта Алас-Дурнын ба Забайкалиин барилгануудые кадрнуудаар хангаха асуудал урдын хараал эгээн шангаар табигдана. Барилгын хэгдэжэ байһан районуудта ажалай сүлөө нөөсэнүүдэй үгы байһан ушар, байгаалиин орёо хүшэр эрхэ байдал, социально-ажаһуудалай эрхэ байдалай хангалтагүй хэмжээн, хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэнэй бага байһан ушар барилгада кадрнуудые хабаадуулха ба тогтоожо хүдэлгэхэ хэрэгтэ муугаар нүлөөлнэ. Минвостокстройн эмхи зургаанууд болон предприятинуудта кадрнуудые тогтоон хүдэлгэхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые зохёон хараалха тухай КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаринуудые түргөөр дүүргэхыень СССР-эй Госплан ба СССР-эй Госкомтрудые гуйнабди.

Нүхэдүүд! Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб дотор хараалагдаһанай ёһоор, Байгал-Амарай түмэр замые бариха хүдэлмэри гол түлэб дүүргэгдэхэ байна. Энээнтэй хамта БАМ-ай оршондохи нютагуудые ажахын талаар ашаглаха асуудал бүри шухала болоно.

Нүхэд депутадууд! Бидэнэй зүбшэжэ байһан арбан нэгэдэхи табан жэлэй СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэб, тэрэшэлэн 1982 оной гүрэнэй түсэб ба бюджет хадаа совет арадай һуудал байдалые һайжаруулха талаар парти, правительствын гаргадаг анхарал оролдолгын үшөө нэгэ гэршэ, КПСС-эй XXVI съездын хараалһан хараа шугамаар урагшаа дабшаха замдамнай шэнэ түлхисэ болоно бшуу.

Нүхэд депутадууд! КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, Алас-Дурнын ба Забайкалиин районуудта барилга хэжэ байһан СССР-эй министерство, тэрэнэй коллективүүд тогтоогдоһон түсэбүүд болон даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ юм гээд найдуулхыемни зүбшөөгыт. **(Альга ташалга).**

З. Ш. Мункоева Ахын районой худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ хорин гаран жэлэй туршада хүдэлнэ. Улаан-Малшан тосхоной магазиниие даагша Зоя Шойсороновна ходо малшадай гүүртэ, фермэнүүдээр ябадаг, квартал, һара бүриингөө даабаринуудые үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү наймаалагша З. Ш. Мункоева.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй ээлжээтэ заседани дээрэ «Гүрэнэй болон ажалай журамые бэхижүүлхэ, ажалай нөөсэнүүдые ашаглалгые һайжаруулха талаар «Электромашина» заводой дирекциин хүдэлмэри тухай» асуудал харагдаба. Заводой директор В. А. Галин тус асуудалаар тоосоходоо, «Арадай ажахыда ажалай журамые саашадань бэхижүүлхэ, кадрнуудай ажалһаа гараха ушарнуудые хороохо» тухай партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол заводой болон цехүүдэй хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа һэн гээд мэдүүлбэ. Ажалай нөөсэнүүдые зүбөөр ашаглаха, журам бэхижүүлгэдэ олониитын хүсэл оролдолго элсүүлхэ зорилготойгоор элдэб олон соведүүд болон бусад эмхинүүд байгуулагдаһан байна.

Заводой хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин технологи нарижуулха, социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар хэмжээнүүд абтана. Коллективэй гэшүүдэй ажабайдалые һайжаруулха, гэр байраар хангаха асуудалнууд заводой хүтэлбэриин анхаралда табигдадаг болоо, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо цехүүд, участогууд болон бригадануудта ажалай журам эбдэхэ, ажалай саг гээхэ ушарнууд хараада абтана.

Гэхэтэй хамта бии байгаа бүхы арга боломжонууд хэрэглэгдэжэ, хүн бүхэн эдэбхитэйгээр ниитын үйлэдбэридэ элсүүлэгдэнэ гэхын аргагүй гээд Верховно Соведэй Президиум тэмдэглээ.

Хүдэлмэриин ашаг үрые, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилгонууд коллективэй социальна хүгжэлтын, ажалай ба ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулха асуудалнуудтай нягта холбогдоногүй. Заводой хүдэлмэришэдэй бүхы үхибүүдые саадта оруулха, ажалай газарта ниитын эдеэ хоол, бэеын элүүрые сахилга эмхидхэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ дутагдалнууд ушарна гэжэ тэмдэглэгдээ. Үйлэдбэриие оньһожоруулха, гар ажалай хубиие доошолуулха хэмжээнүүд ёһотой үрэ үгэнэгүй, үшөө олон хүн гар хүсэнэй ажалда хабаададаг байна. Ажал хүдэлмэри эрхилхэ түрүү онол арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй, заводой хүдэлмэришэдэй оройдоо 22 процентнь бригадын тоосооной гуримаар ажалладаг. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа үсөөн байха юм.

Тус заводто элдэб шалтагаанаар ажалай саг үрэ багатайгаар ашаглагдана, тиихэтэйгээ хамта хүн зониие ажалай сагһаа гадуур хүдэлүүлхэ, ажалһаа гаража ошохо ушарнууд үшөө бии гэжэ заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд Г. А. Галушевская, Н. А. Розанов, Ю. Р. Дмитриев болон бусад тэмдэглээ.

Заагдаһан дутагдалнуудаа усадхажа, түсэбтэ даалгабаринуудаа, социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө заводой хүтэлбэри продукци үйлэдбэрилгээ үргэдхэхэ, участок, хүдэлмэриин газар бүхэндэ үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ эрхэ байдал ажалшадта олгохо уялгатай. Социалис мүрысөөнэй дэлисэ үргэдхэхэ, ажалшадай ажаһуудал тухай анхарал оролдолго саг үргэлжэ гаргаха, КПСС-эй Центральна Комитедэй ноябриин (1981 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, тус Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй үгэһэн заабаринуудые, мүн СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин Тогтоолнуудые хүтэлбэри болгон эмхидхэлэй болон ойлгуулламжын үргэн ажал ябуулга эрхилхэ ёһотой гээд республикын Верховно Соведэй Президиум зааһан байна.

«СССР-эй Конституциин, РСФСР-эй Конституциин болон Буряадай АССР-эй Конституциин эрилтэнүүдтэй зохилдуулан сессионно ажал ябуулгаяа нарижуулха талаар арадай депутадуудай Бабушкинай городской Соведэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай» асуудал заседани дээрэ мүн зүбшэн хэлсэгдэбэ. Горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. А. Куклин мэдээсэл хэбэ.

Асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад горсоведэй сессинүүд саг болзортоо үнгэргэгдэжэ, өөрынгөө мэдэлэй асуудалнуудые нарин наар, бүтэмжэтэйгээр шиидхэдэг гээд тэмдэглэбэ. Горсоведэй һүүлшын долоон сесси дээрэ 20 гаран асуудал зүбшэгдөө. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгонууд, городой экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэб болон бусад асуудалнуудаар тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа. «1981 — 1985 онуудта ба 1990 он болоторхи үедэ Бабушкин хотые Экономическа болон социальна талаар хүгжөөлгын хэмжээнүүд тухай» партиин Буряадай обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй байгша оной августын 24-дэ баталан абаһан тогтоол ехэ туһа нүлөө үзүүлнэ гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Һунгагшадай захилнууд хэр зэргэ дүүргэгдэнэб, социальна соёлой талаар городой ажалшадые хангалгын байдал болон бусад асуудал горсоведэй сессинүүд дээрэ харагдаһан байна. Горсоведэй саг үргэлжын комиссинуудай, гүйсэдкомой гэшүүд, олонхи депутадууд сессидэ бэлдэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, ажалшадай дурадхал, һанамжануудые шэнжэлдэг, сессиин шиидхэбэринүүдэй бэелүүлгые шалгадаг заншалтай юм.

Горсоведэй ажал ябуулгын һайн талануудые тэмдэглэхэтэйгээ хамта тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгын үедэ мүн дутагдалнууд, онсо анхарал хандуулмаар зүйлнүүд элирээ. Зарим ушарта сессидэ хэлсэгдэхэ зүйлнүүд гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдээгүй байхаяа һанадаг, асуудал бэлдэлгэдэ ажалша коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хабаадуулагданагүй, гол шухала асуудалнууд хүн зоной байдаг газарта, олониитын дунда зүбшэгдэдэггүй гэжэ тэмдэглэгдээ. Ажахын ба социальна-соёлой байгуулалтые хүтэлбэрилхэ, хинаха эрхэ түлөөлэлгэеэ горсовет бүрин дүүрэнээр ашагланагүй гээд заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд һанамжалаа. Ушар тиимэһээ горсоведэй харьяата газар дээрэ түсэб даабаринуудаа дүүргэдэггүй предприятинууд бии байһаар.

Энэ дутагдалнуудые дүүргэхэ эрилтэ горсоведтэ табигдаа.

Экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбэй дүүргэлтые хангаха талаар арадай депутадуудай Новоселенгинскэ сельскэ Соведэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай тус сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. К. Алейник элидхэбэ. Нютагай Соведэй газарта оршодог ажалша коллективүүд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые амжалтатай дүүргэжэ байна, эндэ сельсоведэй депутадуудай хубита бага бэшэ. Архиин заводой, нуга сабшалан һайжаруулдаг станциин, харгы зам заһабарилгын дүрбэдэхи управлениин, колхозууд хоорондохи лесхозой, ажалшад нэгэ жэгдээр хүдэлнэ. «Бестужевский» совхозой малшад гүрэндэ һү, нооһо худалдаха түсэбөө дүүргээд, мяха худалдалгаяа үргэлжэлүүлһээр. Сельсоведэй гүйсэдком харьяата һуурин тосхонуудта, малшадта гэр байра барилгада саг үргэлжэ анхарал хандуулжа байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ 190 үхибүүдэй сад-ясли, 8 жэлэй хоёр һургуули, айлшадай, бууха байра, совхозой улаан булан, 4 магазин, 1560 дүрбэлжэн метр гэр байра болон бусад барилганууд ашаглалгада тушаагдаа. Һунгагшадай захилнуудые бэелүүлгэ саг үргэлжын хиналта доро байдаг, олонхинь хүсэндөө оронхой гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Тиигэбэшье сельсоведэй хүдэлмэридэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии. «Бестужевский» совхозойхидой ниитын мал тэжээлээр бүрин дүүрэнээр хангажа, шадаагүй байһан ушарһаа мал ажалай үрэ дүнгүүдынь бирагүйхэнүүд, малай гарзалха, һубайрха ушарнууд үзэгдэнэ, барилгын хүдэлмэри унжагайрдаг заншалтай, хүдөө ажалда хүн зониие олоор хабаадуулжа, эндэнь түбхинүүлхэ асуудалнууд мүртэй һайнаар шиидхэгдэнэгүй гээд Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэхэ зуураа энэ шухала хэрэгүүдтэ сельсовет саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байха ёһотой гэһэн эрилтэ табиба.

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов үгэ хэлэхэдээ, Экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй, депутадуудай үүргые онсолон тэмдэглээ. Мүнөө үедэ совет арад партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые түлэг бэелүүлжэ байна. Партиин ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, тус Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые, СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сессиин тогтоолнуудые нютагай Соведүүд, депутадууд, Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд хүтэлбэри болгон, хүсэл зоригоо эршэдхэн, бүхы ажалаа эмхидхэн, бүхы ажалаа эмхидхэхэ ёһотой гээд тэмдэглэбэ.

...натолий Карпов — дэлхэйн чемпион

...вет элитэ мэдээжэ гроссмейстер Анатолий Карпов шатарай талаар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэтэй зандаа. Анха түрүүн 1975 ондо ...нэрэ зэргэтэй болоһон, 1978 ондо Корчнойтой наадажа, энэ нэрэ зэргээ хамгаалһан, мүнөө тэрэниие ...гурбадахи тоотойгоор дахинаа ...

Анатолий Карпов 1951 оной майн 23-да Челябинска областиин Златоуст хотодо түрэһэн. Долоотойдоо шатар наадажа һураһан, онсо бэлиг шадабаритайгаа түргөөр харуулһан байгаа. 1966 ондо шатарай мастер, 1960 ондо залуушуулай дундаһаа дэлхэйн чемпион, уласхоорондын мастер, нэгэ жэлэй үнгэрхэдэ — гроссмейстер болоһон юм.

Карпов 1975 оной апрельдэ дэлхэйн 12-дохи чемпион болоо бэлэй. Анатолий урдашье тон һайнаар наадажа, удаадахи жэлнүүдтэ ехэ мүрысөөнүүдые түйлаһан байгаа. Элдэб зэргын олон мүрысөөнүүдтэ тэрэ тоодо «...тэр турнирнуудта», илажа гараһан, энэ бүхы үе соо ...лэ нааданда шүүгдэ... байха.

Анатолий Карпов Ленинградска университедэй экономическа факультет эрхимээр дүүргээд, Московско университедэй экономическа факультедэй научна хүдэлмэрилэгшэ болонхой. А. Карпов һамгатай, хоёр наһатай хүбүүндээ баһал Анатолий гэжэ нэрэ үгэнхэй.

Дэлхэйн чемпион шатарай долоон «Оскарта» — эрхим гроссмейстертэ Шатарай талаар журналистнуудай уласхоорондын ассоциациин жэл бүри олгодог хүндэтэ шангуудта хүртэнхэй.

Дэлхэйн чемпион шатараар хэдэн номуудые бэшэһэн байна. Тэрээнһээ гадна, А. Карпов — «64—Шатарай шэнжэлэл» гэһэн мэдээжэ совет журналай ахамад редактор.

Меранодохи нааданай һүүлээр үнгэргэгдэхэ, миниие хабаадаха уласхоорондын түрүүшын мүрысөөнүүд Англи ба Югославида болохо гэжэ дэлхэйн чемпион эндэ үшөө наадажа байха үедөө журналистнуудта мэдээсэһэн юм.

В. БАБКИН,

(ТАСС).

Эсэгэ ороной соёлой омогорхол

...гүрэнэй Третьяковско галерейн уран һайханай һан ...гууд Эсэгэ ороной соёлой омогорхол алдар солоно. Энэ галерейн ...байгуулагдаһаар ...жэлэй ой олон үндэһэ ...манай совет искусствын һайндэр болон тэмдэглэгдээ. Гайхамшаг ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан ...ябриин 20-до Москвада ...Союзуудай байшангай Колонна зал дотор үнгэргэгдэбэ.

...эндэ ниислэл хотын уран ...тэнэй научна интеллигенциин, олониитын түлөөлэгшэд, Москвагай предприятинуудай хүдэлмэришэд, союзна республиканууд түлөөлэгшэд, хилын саанаһаа айлшад суглараа.

СССР-эй соёлой министрэй орлогшо Г. А. Иванов үгэ хэлэхэдээ, арад зондоо ходо үнэн байдаг Третьяковско галерей ород ба совет уран зурагай искусствын тугые үндэр дээрэ үргэнэ гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Тэрэнэй директор РСФСР-эй арадай уран зурааша Ю. К. Королёв Третьяковско галерей тухай үгэ хэлээ.

Ороной уран мэргэжэлтэ олониитын түлөөлэгшэд галерейе эмхидхэн байгуулагша П. М. Третьяковой памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табиба.

(ТАСС).

ХАНИ БАРИСААНАЙ ДУУНУУД

МИНСК. «Белоруссиин хүгжэмэй намар» гэһэн, искусствын бүхэсоюзна фестиваль республика дотор ноябриин 20-до эхилээ. Белоруссиин промышленна түбүүд ба хүдөөгэй районуудта үнгэргэгдэхэ энэ баярай һайндэртэ ороной олохон городуудай түлөөлэгшэд хабаадана.

Глинкын нэрэмжэтэ Ленинградай академическэ хоорой капелла, Сибириин ород арадай хоор, Грузиин хатарай ансамбль, Молдавиин «Флуераш» гэжэ арадай хүгжэмэй оркестр болон бусад мэдээжэ коллективүүд фестивалиин программые шэмэглэнэ. Дуунай искусствада дуратайшуул СССР-эй арадай артистнууд А. Ведерников, Х. Крумм, Е. Серкебаев, С. Данилюк гэгшэдтэй уулзахаяа хүлеэнэ. Эдэ артистнууд инаг Эхэ орондоо, баатар-арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан шэнэ дуунуудые дуулаха.

Һайндэрэй үеэр 500 гаран концерт табигдаха, уулзалганууд болохо.

(ТАСС).

АМАР ТУХАЙ ЗУРАГЛАЛ

КОМСОМОЛЬСК-на-АМУРЕ. Уран зурааша Н. Заславский түрэл Амар тухайгаа гоё һайхан зураг бүтээгээ юм. Комсомольск-на-Амуре хотын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тэрэнэй бүтээлнүүдэй выставкэ хотын выставкын эрхим залда нээгдээ.

Тэрэ домог суута ороһон ехэ ехэ кварталнуудай дүрэ хэлбэринүүдые, түрүүшын барилгашадай портредүүдые зураа юм.

Тус хотые бодхоолсоһон ажалай ветерануудтай хамта нютагай уран зураашад выставкэдэ эгээ түрүүлэн ерээ. Тэрэ уран зурагай хүүгэдэй студиие эмхидхэһэн, Николай Гавриловичай хүмүүжэмэлнүүд мэргэжэлтэ уран зураашад болонхой. Амар дээрэхи эдиршүүлэй хотын мүндэлһэн үдэртэ, ерэхэ жэлэй июнь һарада эндэ нээгдэхэ республиканска выставкэдэ тэрээндэ һураһан олон уран зураашад эрхим бүтээлнүүдээ табиха юм.

(ТАСС).

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАҺАА

«СОВЕТ-БАРУУН ГЕРМАНИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД АМГАЛАН БАЙДАЛ БЭХИЖҮҮЛГЭДЭ ТУҺА ХҮРГЭХЭ»

БОНН. «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Леонид Ильич Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэхээ байһые тон ехэ удха шанартайда тоолонобди. Энэ ерэлгэ, Совет-Баруун Германиин дээдэ тушаалтадай хөөрэлдөөнүүд ба найрамдал, уласхоорондын аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ туһа хүргэхэ гээд этигэнэбди», — гэжэ Германиин Компартиин Түрүүлэгшэ Г. Мис Гамбургда болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна ракетэнүүдые ФРГ-дэ тараан тодхохо гэһэн НАТО-гай түсэбүүдые буруушаан тэмсэгшэ ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын уряа доро тэрэ митинг үнгэрөө.

«Зүүн зүгһөө аюул тохёолдоно» гэһэн худал хуурмаг баталамжада бү этигэгты. Советскэ Союз хэндэшье аюул тохёолдуулнагүй, харин амгалан ёһоор, хани барисаанай гуримаар манай арадта гараа һарбайна. Совет амгалан политика манай арадай аша туһада бүрин харюусана, — гэжэ Г. Мис хэлэбэ.

Шахардуу байдал һуларуулха политика үргэлжэлүүлхын түлөө, ФРГ-е США-гай империализмын атомна бааза болголгые буруушааһан тэмсэлдэ Германиин Компарти бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байха гэбэ. США-гай президент Рейганэй «амгалан үүсхэл» гэдэгэй бодото зорилгые ГКП-гэй Түрүүлэгшэ элиршэлээ. Рейган арад зониие мэхэлэн тээлмэрдүүлхын, Баруун Европын оронуудта дэлгэрһэн, амгалан байдал бэхижүүлхын түлөө хүдэлөөе һуларуулхын тула харата мэхэтэй ябуулга хэбэ. Энэ мэхэдэнь бидэ орохогүйбди, — гэжэ Г. Мис митингдэ хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалга доро тусхайлан тэмдэглэбэ.

Совет-американ хөөрэлдөөнүүд

ЛОНДОН. Далай дээрэ суднаар ябалгын талаар правительствануд хоорондын шэнэ хэлсээ бэлдэхэ тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүд эндэ ноябриин 16-һаа 20 хүрэтэр болоһон байна. Зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан асуудалнуудые хоёр тала наринаар хаража үзөө. Хани ёһоной, сэхэ оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр зарим тэды ойлголсолго түйлагдаһан ба декабриин 7-до Москвада үргэлжэлхэ саашанхи зүбшэн хэлсэлгын асуудалнууд хараалагдаһан байна.

ЗУГАДАГШАДЫЕ ХЮДАНА

МАНАГУА. Сальвадор арадтай һанал нэгэтэй Гондурасай комитедэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Сальвадорһоо зугадаһан 300 гаран хүн Гондураста алагдаһан байна. Сальвадорой Кабаньяс, Чалатенанго гэжэ хойто провинцинуудай хэдэн мянган хүнүүд зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгонуудһаа амяа абархын тула хилэ дээрэхи Лемпа мүрэниие гаталан, Гондурас тээшэ дабшаһан байгаа. Гэхэ зуура тэдэниие мүрэнэй нүгөө эрье дээрэ автомадуудаар, пулемедуудаар заха зайгүй буудаба. Иимэ зэрлиг муухай ябуулгада дайрагдажа, тиимэ олон эхэнэрнүүд, үхибүүд, үбгэд алуулаа.

ВАШИНГТОНОЙ ТҮСЭБЫЕ ЯПОН БУРУУШААНА

ТОКИО. Японой газар дээрэ далита ракетэнүүд ба бусад тактическа ракетно-ядерна зэбсэгүүдые тараан тодхохо гэһэн США-гай түсэбые Японой правительство буруушаана, — гэжэ премьер-министр Д. Судзуки мэдүүлбэ. Парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «ядерна зэбсэггүй байха, тэрэниие бүтээхэгүй, тэрэниие асархагүй» гэдэг гурбан гол ёһо Япон баримталха, мүн Американ эрилтэнүүдтэ арсажа харюусаха байха гэжэ тэрэ хэлэнэ. Энэ хадаа манай ороной хододоо баримталха хараа бодол болоно. Вашингтоной тиимэ түсэбые бэелүүлгэ «дэлхэйн ямаршье районда таарахагүй» гэжэ Д. Судзуки тусхайлан тэмдэглэбэ.

Дайнай ябуулга хэхэ американ ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Азида тараан тодхоолгые буруушаадаг Японой правительствын хараа бодолые гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Сонода мүн лэ лаблан баталаа. Алас-Дурнын оронуудта тактическа ядерна зэбсэг тараан тодхолгые Япон буруушаана. Юундэб гэхэдэ, тиимэ ябуулга ядерна аюул тохёолдуулха байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ЭДЭБХИТЭЙ ЭХЭНЭРНҮҮД

«Заводой эхэнэрнүүдэй эрхим совет» гэhэн завкомой дамжуулгын улаан вымпел якорна цехэй булангые шэмэглэнэ. Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой олон тоото цехүүд соохоо хоёрдохи жэлээ удаа дараалан эрхим гэгдэhэн эхэнэрнүүдэй соведэй хүдэлмэри бусадайхиhаа ехэшье илгаагүй юм. Гэбэшье эндэ хэмжээ ябуулганууд анхан хараалагдаhан түсэбэй ёhоор заатагүй үнгэргэгдэдэг, цехэй эхэнэрнүүд тэрээндэ олоор хабаадуулагдадаг.

Соведэй түрүүлэгшэ С. А. Балалаева электрослесарь мэргэжэлтэй. Халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг, урагшаа hанаатай хүдэлмэришэн юм. Гэхэhээ гадна бэрхэ эмхидхэлшэн. «Намарай хэшэг» гэhэн сэсэгүүдэй выставкэ жэл бүри удха түгэлдэрөөр, гоё hайхаар үнгэргэгдэдэг. Байгаали тухай баларханшье ойлгосотой хүн нилээд мэдэсэтэй болоhон байха. «hарын шулуун», «hолонго», «Наранай хүсэл» гэhэн баглаанууд илангаяа hайшаалда хүртөө.

—Соведэй эдэбхитэд ямар нэгэн баярта ушарые минил үнгэргөө гэжэ байдаггүй. Хэн нэгэн гэр бүлэтэй болоно гү, али түрэhэн үдэрынь гү—заатагүй амаршалдаг заншалтай. Хүдэлмэришэдэй үхибүүдэй hурадаг hургуулида сагүргэлжэ ошодог, шефтээ абаhан хүүгэдэй 49-дэхи саадта туhаламжа үзүүлдэг, — гэжэ цехэй халаанай мастер К. Н. Васильцова хөөрөө hэн.

Жэл бүри сентябриин 1-дэ hурагшадые hургуулидань үдэшэлсэдэг, Орешковэй нэрэмжэтэ паркда баяр ёhололдо уридаг юм. Шэнэ жэлэй hайндэрэй урда өөрэгүй тухашаруу байдаг, бэлэг сэлэг бэлдэдэг. Илангаяа үүсхэл эдэбхитэй Н. Н. Фролова, А. Н. Щербакова гэгшэдтэ түрэлхид баяр хүргэдэг. Нигэжэ хүдэлмэришэдэйнгөө урмые хүндэлэн, үйлэдбэриингөө хэрэгые урагшатай ябуулха гээшые цехэй хүтэлбэрилэгшэдэй, соведэй гэшүүдэй hайн мэдэрдэгынь hайшаалтайл.

Г. ТУРТУЕВА.

САМОЛЁТ-ХҮШӨӨ

Дайнай урдахи жэлнүүдтэ Баунтын районой газар тайгые ашаглахын тула шэнжэлгэнүүдые ябуулхаар бүлэг геологууд иишэ ниидэжэ ерэhэн байгаа. Теэд халагламаар гэнэ усал боложо, самолёдынь аварида ороод, Боромчеевское гэhэн нуурта шэнгэшэhэн юм.

Тэрэ гэhээр дүшэ гаран жэл үнгэрөөд, XX зуун жэлэй агуу барилгын — БАМ-ай дэлхэй дээгүүр хаа-яагүй суурхажа байхада, анха түрүүшынхеэ энэ хизаарые шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулhан геологуудай габьяа мартагдаагүй. БАМ-ай Буряадай участогай залуу барилгашад нуурай оёорто хэбтэhэн самолёт уhан соохоо гаргажа, дурасхаалай хүшөө болгон, Таксимо hууринай тэгэндэ табиха гэжэ шиидэhэн юм.

Зүүн Сибириин технологическа институтда уhан доогуур тамаралгын «Архимед» гэhэн клуб хүдэлдэг. Клубай түрүүлэгшэ, уhан соогуур зүгшэг олохо спортын зүйлөөр республикын ахалагша тренер В. Г. Ягодин, спортын энэ зүйлөөр бэеэ hоридог машина бүтээлгын факультедэй 3-дахи, 5-дахи курснуудай студентнэр Цыбен Батожаргалов, Александр Чирков, Владимир Павлов, Леонид Калашников, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгдэлэй токарь Виктор Истаев гэгшэд бүлэг болоод, самолёдые уhанhаа гаргалгада хабаадалсаха дуратай байhанаа мэдүүлээ hэн. Тиин тусхай акваланг, компрессор, хубсаhа гэхэ мэтые абаад, Таксимо зориhон байгаа. Эндэ хүдэлжэ байhан «Буряадай комсомолец» отрядайхид—хүдэлмэришэд шухала энэ хэрэгтэ туhаламжа үзүүлhэн. Трактор, техникэ дууhан үгтэhэн аабдаа. Тусхай штаб байгуулагдажа, 10 үдэрэй туршада хүдэлмэри таhалдаагүй.

— Энэмнай гидросамолёт юм. Тайлбарилбал, уhан дээрэ буудаг самолёт гээшэ. Далинуудайнь үргэниинь 3,5 метртэ, утань 28 метртэ хүрэнэ. Хоёр мотоортой, хүсэтэйхэн машина, — гэжэ Валерий Григорьевич Ягодин тайлбарилаа hэн.

Мүнөө үедэ самолёдой экипажай 18 гэшүүнэй нэрэ обогые дууhан тодорхойлхоор, амиды үлэhэн гурбан хүнтэйнь уулзаха аргын олдоо hаа уулзахаар хүдэлмэри эхилэгдэнхэй. БАМ-ай газарые ажахын талаар эгээл түрүүшынхеэ шэнжэлhэн хүнүүдэй дурасхаал мүнхэлэгдэжэ, Таксимо hууринай түбтэ самолёт-хүшөө табигдаба.

Е. БОГАЧЕВ,
«Витимские зори» газетын корреспондент.

БЭЛИГТЭЙШҮҮЛЭЙ ВЫСТАВКЭ

Баргажанай соёлой байшанда гурбан үдэрэй туршада арадай уран бүтээлнүүдэй выставкэ эмхидхэгдэбэ. Баян-Голой, Уланай, Үүрэгэй, Макаринины, Баргажанай-Адагай ба районой түбэй уран зураашад, скульптура бүтээгшэд, модон дээгүүр hиилэгшэд, оёдолшод, фотографууд өөhэдынгөө бүтээлнүүдые харагшадай анхаралда табяа.

Ехэнхи бүтээлнүүд шанарай, удхынгаа, уран маягай талаар hайнаар бүтээгдэhэн гэжэ сэгнэлтэ үгэхөөр. Тиимэhээ олонхинь арадай уран бэлигтэнэй дурлаhан хэрэгтээ бүхы зүрхэ сэдьхэлээ, сүлөө сагаа зорюулдаг гэжэ элитэ.

Уран зурааша Б. Надагуров түрэлхиин шадабаритай хүн. Тэрэнэй зураhан «Хүгшэн» ба «Аха» гэhэн портредүүд, мүн тоhон шэрээр зураhан «Залуу багша» гэhэн портредынь үнэншэмэ тодо.

7-дохи классуудай hурагшад Наташа Кузаевагай «Байгал», Андрей Ивановой «Космос шэнжэлэгшэд», 5-дахи классай hурагша Витя Ивановой «Шаазгай» гэhэн зурагууд hайн сэгнэлтэдэ хүртөө.

Баргажанай-Адагай П. С. Коршуновой бага формын скульптуранууд олоной анхарал татана. Пётр Степанович hүбэлгэн ухаатай, зохёохы маягтай, уран гартай хүн. Тэрэ түрүүн таараха материал шэлэжэ олоно, hүүлдэнь бүтээлнүүдээ нарин гэгшээр мүлижэ хэнэ.

Баян-Голой Г. Д. Дабаев, Уланай Г. М. Молоров гэгшэд нэгэ адли хэрэгтэ сүлөө сагаа зорюулдаг хоёр юм. Модон дээгүүр галаар хайжа бүтээhэн «Барилдаашад», «Абай Гэсэр», «Баргажанай мундарганууд», «Түрэл дайдын булангууд» гэhэн зурагууд удхынгаа, түхэл янзынгаа талаар үнэншэмэ зохид.

Үни саhаа үе залгажа, мүнөө сагташье мартагдаагүй уралал-шадабари мэдээжэ бшуу. Жэшээлхэдэ, Макаринино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Анна Семёновна Пилюгина, Татьяна Ивановна Пироженко, Мария Васильевна Кирпичева, Клавдия Александровна Пилюгина гэгшэд уран гарнуудаараа оёhон ба нэхэhэн олон тоото зүйлнүүдые харуулаа. Үбэлэй ута үдэшэнүүдые эдэ эхэнэрнүүд миин үнгэргэнэгүй бшуу.

hургуулинуудай ба пионернүүдэй байшангай фотокружогуудай гэшүүд выставкэдэ эдэбхитэй хабаадалсаа. Илангаяа hурагша Б. Молоновой «Хүшэр хөөрэлдөөн» гэhэн фото-зураг олондо hайшаагдаба.

Выставкын жюри эрхим бүтээлнүүдые илган абажа, республикын ажалшадай hонорто табихаар түсэблэнхэй.

Н. ТОРОМОВ.

АЙЛ БҮХЭНДЭ ХҮЛЕЭДЭГ

Прибайкалиин хэлхээ холбооной узелай почтальон Е. Д. Тугутова үглөөгүүр ажалдаа ерэхэтэй сасуу шэнэ газетэ, журналнуудые, бэшэгүүдые илгажа эхилдэг. Айл бүлэ бүхэнэй абадаг газетэ, журналнуудые hанаандаа хадуугаад байдаг тула энэ хүдэлмэрээ түргэнөөр дүүргэдэг юм.

Удаань Евгения Дашиевна участогтаа гаража, Итанца голой зүүн эрьеэр жэрыhэн гэрнүүд тээшэ зоридог. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр ажаhуугшадта хүрэдэг, уулзаhан хүнүүдтэйгээ налгай зохидоор мэндэшэлэлдэдэг, хүндэтэйгөөр хандадаг заншалтай юм. Тиимэhээл Турунтаево hууринайхид Евгения Дашиевнае үнэн зүрхэнhөө хүндэлдэг, найдамтай мэргэжэлтэ гэжэ этигэдэг. Анхандаа Е. Д. Тугутова Улаан-Үдын почтамтда гурбан жэлэй туршада хүдэлhэн, ажалай дүй дүршэлэй ёhотойл hургуули гараhан. Ажалдаа жэншэдгүй наринаар хандадаг почтальон марка, конвертнүүдые, почтово бусадшье жэжэ зүйл худалдаха талаар уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэдэг. Байгша оной эхинhээ 375 түхэриггэй почтово марка, конвертнүүдые худалдаад, мүнөө 1982 оной тоосоогоор ажаллана.

— hүүлэй үедэ захилшадай тоо эрид олошороо. Бидэнэр, почтальонууд харюусалгаяа дээшэлүүлхэл зэргэтэйбди гэжэ hанагшаб, — гэжэ Евгения Дашиевна хэлээ бэлэй.

Нёдондо районой хэлхээ холбоошодой коллектив Е. Д. Тугутовае коммунист болоhон ушараарнь амаршалаа hэн. Мүнөө тэрэ нүхэдэйнгөө найдабарые сүм харюулхын тула оролдолго шадабаряа элсүүлэн ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Д. Тугутова.
В. РУБЦОВОЙ фототекст.

ШЭНЭ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭБДИ

Хангаловай нэрэмжэтэ түүхын музейдэ нүүдэл выставкэнүүдые эмхидхэлгэ заншалта болонхой. «Буряад орон съездhээ съезд хүрэтэр», «Түүхын ба соёлой памятнигуудые — бодото харууhан доро» гэhэн гаршагтай нүүдэл выставкэнүүд Улаан-Үдын промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, hурагшадай эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдтэ харуулагдаhан байха юм.

Гэхэ зуура музейн научна хүдэлмэрилэгшэд выставкэнүүдээ шэнэ аргаар үнгэргэдэг болоо. Тайлбарилбал, экспонадуудаа харагшадай үзэмжэдэ юрэл табяад орхидог бэшэ, харин лекцинүүдые уншадаг, тайлбарилан ойлгуулха хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэдэг.

Зунай сагта нүүдэл выставкэнүүд Улаан-Үдын, Сэлэнгын районуудта хүрэhэн. Научна хүдэлмэрилэгшэд Б. Б. Балдоржиев, Б. Д. Чимитдоржина, М. В. Мохосоева гэгшэд хүн зоной урда лекцинүүдые уншаа hэн.

Судна бүтээлгын заводой хамтын байрада Буряадай комсомолой организациин эмхидхэгдэhээр 60 жэлэй ойдо зорюулагдаhан выставкэ эмхидхэгдээ бэлэй. Хоморой шухаг дүрэ зурагууд, документнүүд эндэ олоор суглуулагдаа.

С. МАЛАХИРОВА,
музейн научна хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭМЭГЛЭГДЭЭ, ШЭНЭЛЭН ЗАhАБАРИЛАГДАА

Түрэл Улаан-Үдэ хотомнай жэлhээ жэлдэ болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Хотын главпочтамтын байшан соо ороод хараа hаа, таhалгануудай шэмэглэлдэ нилээд хубилалтануудай болоhые саг зуура обёорхот. Почтамтын начальник Э. Т. Кубальская, партбюрогой секретарь А. Н. Котельникова гэгшэдэй үүсхэл оролдолгоор ажаллахада тааруу байдал зохёогдожо, таhалганuудай түхэл янзые шэнэлэн заhабарилгада онсо анхарал хандуулагдаа. Клиентурын үргэн салуу залай хана, үhээнь гоёолтын тусхай хабтагайнуудаар бүреэтэй, hаруул гэрэлтэй болгогдонхой, амаржа hууха hандалинууд, бэшэг бэшэхэдэ таатай столнууд табигданхай. Посылка болон бандерольнуудые, мүнгэ, телеграмма эльгээхэ ба абаха гэhэн таhагуудта тусхай почтово-телеграфна тэмдэгүүд үлгөөтэй. Мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр шэмэглэгдэнхэй гэхэдээ, марка, открытка, конверт ба бусадшье жэжэ-бужа зүйлнүүдые харуулhан витринэдэ, Сибириин нангин далай Байгалые томоор буулгаhан, Буряадай талые харуулhан зурагуудта хараа саяа тогтоомоор. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэридэ хотын архитекторнүүд, уран зурагай мастерскойн түлөөлэгшэд хабаадуулагдаа юм. Хэлхээ холбооной отделениин таhалга бүхэндэ ургамал ногоон таригданхай.

Почтамтын хүдэлмэрилэгшэд албанай нэгэ янзын хубсаhа үмдэхэ ёhотой гэhэн шиидхэбэри гаргагдаа hэн. Ажал хүдэлмэрээ түргэноөр, hайн шанартайгаар хэхэ гэhэн эрилтэ бүри шангаар табигдана.

Гэхэhээ гадна почтамтын бусадшье зарим отделенинүүд таатай зохид байдалтай юм гээд тэмдэглэмээр. Жэшээлхэдэ, хэлхээ холбооной 18-дахи отделениин досоо таланъ (аэропорт шадархи) национальна хээ угалзануудтай хабтагайнуудаар, элдэб зурагуудаар шэмэглэгдэнхэй. Отделениин начальник Г. С. Севостьянова бэрхэ эмхидхэлшэ hэн тула ажаллахада тааруу байдал тогтоохын тула үнэн сэдьхэлhээ оролдодог хүн юм. Мүн лэ 2-дохи (ЛВРЗ-гэй участок), 1-дэхи (шалэй завод) 5-дахи (Бабушкинай үйлсэдэхи) отделенинүүдэй клиентурын, телеграфна, бэшэгүүдые болон газетэнүүдые илгадаг таhалганууд өөрсэ янзаар гоёогдонхой.

Мүнөө үедэ олонхи отделени болон бригаданууд эрхим шанарай хүдэлмэриин түлөө тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, почтамтда тус тустаа гушаад, дүшөөд жэлэй туршада хүдэлжэ байhан М. Ф. Самойлова, Е. А. Ирбелтхаева ба бусадшье ульhа залиня бадаруулан ажаллаhаар. Тиигэншьегүй яахаб. Хүдэлмэриин hайн эрхэ байдалай тогтоогдожо байхада, хүн бүхэн урмашахал ёhотой ха юм. Мүнөө жэл дүн хамта 90 хүдэлмэрилэгшэ амаралтын байшангуудта, курортнуудта амарhан, хүнгэлэлтын ба түлөөhэгүй путёвконуудые хэрэглэhэн байха юм.

Почтамтын хэлхээ холбооной бусадшье предприятинуудта (70 шахуу тоологдодог) шэнэлэн заhабарилгын, байра б… аа шэмэглэн гоёолтын хүдэлмэри ябуулагдахаар хараалагдана.

Б. СОТНИЧ,
почтамтын оператор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Профсоюзуудай конференци» — түрүү бэшэг. «Республикын ажалай эршэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбаринууд. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сесси тухай уншагшадай hанамжанууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Үбэлэй хүйтэнэй хүрэжэ ерэхэдэ» — И. Игумновай статья. «Хооhон үгэ бэшэ, гэрнүүд хэрэгтэй» — хөөрэлдөөн. БАМ-hаа ерэhэн бэшэг.

Гурбадахи хуудаhанда. В. Митыповэй рассказай эхин. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Анатолий Карпов — дэлхэйн чемпион. Спорт. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Ноябриин 22-hоо 28 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Будильник». 10.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.10 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 11.55 — Хүгжэмтэ программа. 12.25 — «Тропинины» — уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 15.15 — «Хари гүрэнүүдэй айлшад Советскэ Союз тухай». 15.30 — Хүгжэмэй киоск. 16.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» 16.55 — Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 17.55 — Футболой шэнжэлэл. 18.25 — «Сотрудничество СССР—ФРГ» — баримтата фильм. 18.45 — Мультфильмнүүд. 19.25 — Уласхоорондын шэншэлэл. 20.10 — «Сказание о земле Сибирской» — уран hайханай фильм. 22.00 Время. 22.35 — Искусствын уран бэлигтэнэй Союзуудай байшангай Колонно залда болоhон концерт. 23.55 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Садко» — уран hайханай фильм. 17.05 — «Ан амитадай аймаг». 18.05 — «И это все… нем…» — олон серитэй … hайханай фильм (5-дахи … ри). 19.15 — «hолонго». А… дай уран бэлигэй теле… граммануудай уласхоорон… IV фестиваль (Пакистан). … — «Искусствын уран б… тэн». СССР-эй арадай … Л. Н. Свердлин. 20.45 — Моцарт. «Соната ре-мажо…» 21.00 — «Амгалан нойрс… ты, багашуул!». 21.15 Оренбургынород арад… хоорой концерт. 22.00 «Время». 22.50 — Хоккей… СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» — «Спартак» (2-… хи ба 3-дахи шата).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05—Үхибүүдтэ—фильм. «Дума про казака Голоту»—уран hайханай фильм. 11.25—«Киногоор аяншалагшадай клуб» (12.25 час болотор). 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—«Шинии ажалшинии амжалта»—кинопрограмма. 16.35—«Телестадион». 17.05—«Дуратай шүлэгүүднай»—И. С. Тургеневэй поэзи.

Улаан-Үдэ. 17.35—Шэнэ hонин. 17.45—Спортын hонин. 17.55—«Хүдөө нютаг ямар байха ёhотойб?» гэhэн дамжуулга.

Орбита. 18.35—«ФРГ-гэй хото городуудаар» — кинопрограмма. 19.30—19.45—Забhарлалга. 19.45—«Цветы в океане»—баримтата фильм. 20.00—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлэө!» РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьhэтэ нютагта хүдөөгэй барилгые индустрижүүлхэ тухай. 20.30—БалеДэй артистнуудай концерт. 20.55—«Твой сын, Земля»—телевизионно олон серитэй уран hайханай фильмын премьерэ (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.45—«А. В. Неждановагай байшанда». М. И. Глинкын нэрэмжэтэ дуушадай бүхэсоюзна X конкурсын дүнгүүд тухай. 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Эрдэм наукын hонин». 13.30—Хүгжэм. 4-дэхи класс. «Ород арадай түүхэтэ дуунууд». 14.00—«Социалис арадай ажахы—эгээл шухала. эгээл гол хэрэг мүн». 14.45—«Нэгэ актерой театр». 15.00—«Экран—врачта». ИБС-эй хирургическа эмшэлэлгын асуудалнууд.

Улаан-Үдэ. 17.00—«Первый Прибалтийский. Хроника и воспоминания»—баримтата фи[льм]. 17.35—«Манай саад». 18.05— Прокофьев. «3-дахи сона[та]». 18.35—Соносхолнууд. 18.45 «Эршэмтэйгээр баригдажа б… hан БАМ-ай тэмдэглэлнүүд»… уран зохёолой дамжуу[лга]. 19.15—Галай аюулые сар… талаар баримтата фильмүү[дэй] программа.

Орбита. 20.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 21.0[0] —«Амгалан нойрсогты, ба[га]шуул» Шэдитэ экран. 21.15 Уласхоорондын hонин. 22.0[0] —«Время». 22.45—«Ночн[ой] звонок» —телевизионно у[ран] hайханай фильм.

ВТОРНИК, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50—Үглөөнэй гимнастика. 10.15—«Эдиршүүлэй уран бэлиг. 10.45—«Твой сын, Земля». (1-дэхи сери). 11.50—Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой ород дуунай академическэ хоорой концерт. 12.20—Шэнэ hонин. (12.25—час болотор). 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд» — кинопрограмма. 16.30—«Мэдэ, шада».

Улаан-Үдэ. 17.15—«Байгал»—мэдээсэлэй программа (буряадаар). 17.45—«Саян»—хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 18.15—«Пионерия» — киножурнал.

Орбита. 18.30—«Залуушуулай адресууд». 19.30—19.45—Забhарлалга. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Холо, ойрын дуунууд». 20.55—«Твой сын, Земля» (2-дохи сери). 22.00—Время». 22.45—«Эрдэм наукын hонин». Аэробус ИЛ-86. 23.30—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.45—Р. Штраус. «Дон Жуан»—симфоническа поэмэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—«Дамжуулгын программа. 13.00—«На берегу пустынном»—эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 13.15—«Шатарай hургуули». 13.45—«Ботаника». 5-дахи класс. «Үндэhэн. Тэрэнэй байгуулалта, элдэб түхэл шэнжэнүүд, удха шанар». 14.05—В. Гюго. «Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаhанууд». 15.05—«Байгаалиие шэнжэлгэ». 2-дохи класс. «Ангууд үбэлдэ яажа бэлдэдэг бэ». 15.25—«Байгаалиие шэнжэлгэ». 4 дэхи класс. «hалхин ба тэрэнэй хүдэлмэри». 15.45 — «Түүхэ». 9-дэхи класс. «Москвада болоhон Декабрьска зэбсэгтэ восстани». 16.15—В. Вишневский «Оптимистическэ трагеди».

Улаан-Үдэ. 17.00—Соносхолнууд.

Орбита. 17.15—«Объектив». 17.45—«Арадай аялга дуунууд». 18.00—«hурган хүмүүжүүлэгшэ»—телевизионно ж…нал.

Улаан-Үдэ. 18.30—«Ном дар яагаад шэлэжэ уншаха…» гэhэн дамжуулга. 18.50 «Аленький цветочек»—үхибүүдтэ зорюулагдаhан уран hай… най фильм.

Орбита. 20.00—«Правда» …зетын политическэ шэнжэлэг… Ю. А. Жуков уласхооронд… темээр хөөрэлдөө хэхэ. 20… —Дитценбах хотын (ФРГ) ур… hайханай бүлгэмэй хоор… концерт. 21.00—«Амгалан но… согты, багашуул!» Шэдитэ [эк]ран. 21.15—Телевизионно [ба]римтата фильмүүдэй прогр[ам]ма. 22.00—«Время». 22.45 «Нам некогда ждать»—у… hайханай фильм.

СРЕДА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—Время». 9.50 —Үглөөнэй гимнастика. 10.15—«Пионерия» гэжэ хүүгэдэй хоорой студиин концерт. 10.40—«Твой сын, Земля» (2-дохи сери). 11.45—«Встреча с Аушрой Стаюнайте»—фильм-концерт. 12.20—Шэнэ hонин (12.25 час болотор). 15.10—Дамжуулгын программа 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—Ороной телевизионно студинуудай баримтата фильмүүдэй программа. 16.30 —«Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 17.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 17.30—«Эрдэм наукые—үйлэдбэридэ» гэhэн дамжуулга. 18.30—«В двух шагах от Ленина»—киноочерк.

Орбита. 18.40—ФРГ-гэй Вюртембергскэ камерна оркестрэй концерт. 19.30—19.45 — Забhарлалга. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Экономико гаргаша багатай байха ёhотой». Барилга дээрэ нютагай материалнуудые хэрэглэлгын дүй дүршэл тухай. 20.20—«Арадай угалзанууд». —концерт. 20.50—«Твой сын, Земля» (3-дахи сери). 22.00—«Время». 22.45—«Серенада»—хүгжэмтэ программа. 23.30—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.45—«Рассказы об охоте» — телевизионно баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00 —«Таанадта, түрэлхид». 13.30—«Юрэнхы биологи». 9-дэхи класс. «Байгаалиин ба искусственна шалгаран хүгжэлгэ». 14.00—«О, Дельвигни...»—уран зохёолой дамжуулга 15.00—«Багшада—хүгжэмэй хэшээл». 3-дахи класс. 16.00—«Шинии ленинскэ библиотекэ». «Лев Толстой—ородой революциин толи». 16.45—Хани барисаан»—телевизионно баримтата фильм.

Орбита. 17.00 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ hурагдаг бэ?» Шахтёрой алдар солые үргэлжэлүүлэгшэд. 17.30 — «СССР-эй арадуудай дуу, [ха]тар». 18.10 — «Дохёогоо үг[гэ]ты, горнистнууд».

Улаан-Үдэ. 18.40 — «… надта, агитаторнууд болон … литинформаторнууд». … — Соносхолнууд. 19.10 Эрхүүгэй телевидениин … диин «Эрэлхэг зоригой …» гэhэн дамжуулга. 19.50 «Нюуса захил» — киноочерк.

Орбита. 20.00 — «Хүдөө[гэй] ажал хэрэгүүд». 21.00 — «Ам[]галан нойрсогты, багашу[ул]» Шэдитэ экран. 21.15 — Пск[ов]ско ород арадай хоорой к[он]церт. 21.35 — «Мирный» телевизионно баримтата фи[льм]. 22.00 — «Время». 22.45 — «…рег юности» — уран hай[ха]най фильм.

ЧЕТВЕРГ, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.50 — Үглөөнэй гимнастика. 10.15—«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд! 10.45 — «Твой сын, Земля» (3-дахи сери). 11.55 — «Импровизация» — фильм-концерт. 12.20 — Шэнэ hонин (12.25 час болотор). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Постижение»—телевизионно баримтата фильм. 16.00 — «Шатарай hургуули». Эхилэн наадагшадай класс. 16.30 — Монголой Арадай Республикын байгуулагдаhан ойдо. «Монголой сэлмэг тэнгэри». 17.25 — Монголой Арадай Республикын дуу, хатарай гүрэнэй ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 17.55 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.25 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэhэн дамжуулга.

Орбита. 18.55 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет». Мүнөө үе сагай хүдөө нютагай социальна асуудалнууд.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — «Хани харилсаан» — телевизионно журнал. 20.35—«Барокко» гэжэ камерна ансамбль наадаха. 20.55 — «Твой сын, Земля» (4-дэхи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. Юрын программа. 23.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.20 — А. Варламовай түрэhөөр 180 жэлэй ойдо. РСФСР-эй габьяата артистка Г. Писаренко композиторай романснуудые гүйсэдхэхэ. 24.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА—«Спартак».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Жэбэрэлгэтэй яажа тэмсэхэб» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Манай саад». 13.40—«Зоологи». 7-дохи класс. «Загаhадай олон ондоо түхэл шэнжэ». 14.10 — В. Овечкин. «Зохёолнуудайнь хуудаhануудаар». 14.55 — «Физикэ». 9-дэхи класс. «Электрын талмай». 15.25 — «Тени исчезают в полдень»—телевизионно уран hайханай фильм (4-дэхи хуби). 16.30 — Баримтата фильмүүдэй программа.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Михаил Исаковскитой уулзалга» — киноочерк. 17.20 — «Светофор» — hурагшадта зорюулагда[hа]н дамжуулга.

Орбита. 17.55 — Режис[сёр] Р. Карменэй түрэhөөр 75 [ж]лэй ойдо. «Общая вера» баримтата фильм. 18.10 «Орленок» гэжэ телестуд[иин] концертнэ зал.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Б… Руденко дуулана» гэhэн фил[ьм]-концерт.

Орбита. 19.30 — 1945 Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд.

Орбита. 20.00 — Каме[рна] хүгжэмэй концерт. 20.30 Эрдэм дэлгэрүүлгын филь[мүү]дэй программа. 21.00 — «[Ам]галан нойрсогты, багашу[ул]» 21.15 — Украинын СС[Р-эй] «Ятрань» гэжэ арадай хата[рай] габьяата ансамблиин конц[ерт]. 22.00 — «Время». 22.35 «Лев Гурыч Синичкин» — [те]левизионно уран hайха[най] фильм.

ПЯТНИЦА, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Үхибүүдтэ ангууд тухай». 10.30 — «Юрэ бусын аад, мэдээжэ юумэн». 11.30 — «Твой сын, Земля» (4-дэхи сери). 12.35 — Шэнэ hонин. (12.40 болотор). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Ажалай жаяг журамые бэхижүүлхэ тухай баримтата фильмүүдэй программа. 16.25 — «Москвагай комсомолой ажал хэрэгүүд». 16.55 — «Мал ажал — габшагай ажал». «Мүнөө үеын шэнэ газар».

Улаан-Үдэ. 17.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 17.40 — «Соёлой hонин» (буряадаар). 18.15 — «Адресат: ТВ». 18.35 — «Совет патриот» — киножурнал. 18.45—«Экономико гаргаша багатай байха ёhотой». 19.15 — «Хүдэлмэриингөө сагые—хүдэлмэридөө» гэhэн киноочерк.

Орбита. 19.30 — 19.45 — Забhарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Х. Бланко. «Арфа ба клавесинэ дээрэ наадагдадаг концерт». 20.10 — «Джузеппе Верди» — уран hайханай фильм (Итали). 22.00 — «Время». 22.35 — Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүд. Юрын программа. 23.20 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.35 — «Дуун-81».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Совет уран зурагай искусство». 13.30 — «Түүхэ». 7-дохи класс. «Александр Невский». 14.00—«Ажаллажа hураха». 14.45 — «Географи». 5-дахи класс. «Хада ууланууд». 15.15 — «Түүхэ». 4-дэхи класс. «Капиталис фабрикада». 15.45 — «Ошонhоо дүлэн бадардаг...». 16.30—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүдэй программа.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Хани харилсаанай үрэ» — киноочерк.

Орбита. 17.10 — Дм. Шостакович. «Фа-минор гэжэ 1-дэхи симфони». Арба… найруулга. 17.45 — «Фрид[рих] Энгельс. Ажабайдалай … даhанууд». 18.30 — «Сп[орт] клуб».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Но… далай худар аяншалга» г[эhэн] дамжуулга.

Орбита. 20.00 — «Хүдэл[мэ]риимнай газар — замбуул[ин]…» 21.00 — «Амгалан нойрсо[гты,] багашуул!» «Валя абгай … рэнэ..» 21.15 — Ленинэй … денто Московско сэрэгэй … ругой дуу хатарай ансамб[лиин] концерт. 22.00 — «Вре[мя]». 22.35 —«Парад-алле!» — у[ран] hайханай фильм. 24.00 — [Хок]кейгээр СССР-эй чемпио[нат.] «Крылья Советов» — «Дина[мо]» (Москва).

СУББОТО, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Шадамар гартан». 10.35 — «Таанадта, түрэлхид». 11.05—А. С. Пушкинай «Руслан ба Людмила» гэжэ фильм-концертын премьерэ. 12.00 — «hолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай уласхоорондын фестиваль. «Искра в камне». СФРЮ. 12.20 — «Харгыгаар ябалгын аюулгүйе сахиха». 12.50 — «Спортлотогой» 48-дахи тираж.

Улаан-Үдэ. 13.00 — Шэнэ hонин (буряадаар). 13.15 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал (буряадаар). 13.40 — «Үйлсэ, үйлсэ...» гэhэн киноочерк.

Орбита. 13.55 — «Музейн ба выставкын залнуудаар». СССР-эй Уран зурагай академиин залнууд соо эмхидхэгдэhэн залуу уран зураашадай выставкэ. 14.30 — «Хүн, Газар. Юртэмсэ». 15.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.30 — «Дуунай наhан» — фильм-концерт. 16.25 — «Советскэ Союз соогуур»—киножурнал. 16.40 — «Красный петух Плимутрюк» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан уран hайханай фильм. 17.45 — «Арадай аялга дуунууд». 17.55 — «Ан амитадай аймаг». 18.55—Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 19.25 — 19.40 — Забhарлалга. 19.40— Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүлэй дунда олон зүйлөөр түгэсхэлэй мүрысөөн. 20.25 — Кинопанорама 22.00 — «Время». 22.35 — Совет телевидениин 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Союзуудай байшангай Колонно зал соо эмхидхэгдэhэн концерт. 01.15 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 13.00 — П. И. Чайковский. «Жэлэй дүрбэн саг».

Улаан-Үдэ. 13.55 — «Булаг» гэhэн дамжуулга. 14.35 — Исай Калашников. «Уран зохёолшо ба эрхэтэн» — Улаан-Үдын студиин баримтата фильм.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 16.20 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 16.50— Классическа барилдаагаар д[элхэ]йн кубогта хүртэхын т… мүрысөөн Софиhаа дам[жуу]лагдаха. 17.20 — «Дядюш… сон» — теле-зүжэг (1-… хуби). 19.05 — «Пионерэй … ни барисаан». Локтевой [нэ]рэмжэтэ дуу, хатарай анс[амб]лиин концерт. 19.30 — «… тать хорошо всегда труд…» телевизионно баримтата фи[льм]. 20.30 — «Хүгжэмтэ кио[ск]». 21.00 — «Амгалан нойрсо[гты,] багашуул!». «Бачо едет к … бушке» — мультфильм. 21… «Элүүр энхэ байлга» — [эр]дэм дэлгэрүүлгын прогр[амма]. 22.00 — «Время». 22.35 «Олеко Дундич» — уран [hай]ханай фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000.

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35. редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-..-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63 фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Гос… комитета Бурятской АСС… по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Н-03666. Заказ № 268.